

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE LA DÉFENSE NATIONALE

COMMISSIE VOOR DE LANDSVERDEDIGING

Mardi

Dinsdag

21-05-2013

21-05-2013

Matin

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
MR	Mouvement réformateur
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen!	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen!
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
VB	Vlaams Belang
cdH	centre démocrate Humaniste
FDF	Fédéralistes démocrates francophones
LDD	Lijst Dedecker
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 53 0000/000	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000	Parlementair stuk van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Question de M. Bruno Tuybens au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la ratification du Troisième Protocole additionnel aux Conventions de Genève" (n° 17592) 1

Orateurs: **Bruno Tuybens, Pieter De Crem,** vice-premier ministre et ministre de la Défense

Questions jointes de 2
- M. Filip De Man au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le blindage des véhicules contre les lance-roquettes" (n° 17619) 2
- Mme Karolien Grosemans au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le Slat Armour développé en interne pour le Piranha III" (n° 17641) 2

Orateurs: **Filip De Man, Pieter De Crem,** vice-premier ministre et ministre de la Défense

Questions jointes de 4
- M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la troisième formation d'un bataillon militaire congolais" (n° 17622) 4
- M. Wouter De Vriendt au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la formation de bataillons congolais" (n° 17642) 4

- M. Theo Francken au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la mission de formation au Congo" (n° 17713) 4
- M. Vincent Sampaoli au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la formation du 323ème bataillon en RDC" (n° 17991) 4

Orateurs: **Dirk Van der Maelen, Wouter De Vriendt, Vincent Sampaoli, Theo Francken, Pieter De Crem,** vice-premier ministre et ministre de la Défense

Questions jointes de 11
- M. Theo Francken au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "l'éventuelle présence de troupes belges en Afghanistan après 2015" (n° 17711) 11
- Mme Annick Ponthier au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la présence militaire belge en Afghanistan après 2014" (n° 18002) 11

Orateurs: **Theo Francken, Annick Ponthier, Pieter De Crem,** vice-premier ministre et ministre de la Défense

Question de M. Bert Maertens au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la nomination d'officiers généraux à la Défense" (n° 17791) 14

INHOUD

Vraag van de heer Bruno Tuybens aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de ratificatie van het Derde Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève" (nr. 17592) 1

Sprekers: **Bruno Tuybens, Pieter De Crem,** vice-eersteminister en minister van Landsverdediging

Samengevoegde vragen van 2
- de heer Filip De Man aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "het pantser tegen raketwerpers" (nr. 17619) 2
- mevrouw Karolien Grosemans aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "het zelf ontwikkelde Slat Armour voor de Piranha III" (nr. 17641) 2

Sprekers: **Filip De Man, Pieter De Crem,** vice-eersteminister en minister van Landsverdediging

Samengevoegde vragen van 4
- de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de derde opleiding van een militair Congolees bataljon" (nr. 17622) 4
- de heer Wouter De Vriendt aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleiding van Congolese bataljons" (nr. 17642) 4

- de heer Theo Francken aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleidingsmissie in Congo" (nr. 17713) 4
- de heer Vincent Sampaoli aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleiding van het 323ste bataljon in de DRC" (nr. 17991) 4

Sprekers: **Dirk Van der Maelen, Wouter De Vriendt, Vincent Sampaoli, Theo Francken, Pieter De Crem,** vice-eersteminister en minister van Landsverdediging

Samengevoegde vragen van 11
- de heer Theo Francken aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de mogelijke aanwezigheid van Belgische troepen in Afghanistan na 2015" (nr. 17711) 11
- mevrouw Annick Ponthier aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de Belgische militaire aanwezigheid in Afghanistan na 2014" (nr. 18002) 11

Sprekers: **Theo Francken, Annick Ponthier, Pieter De Crem,** vice-eersteminister en minister van Landsverdediging

Vraag van de heer Bert Maertens aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de aanstelling van opperofficieren bij Defensie" (nr. 17791) 14

Orateurs: **Bert Maertens, Pieter De Crem,**
vice-premier ministre et ministre de la Défense

Sprekers: **Bert Maertens, Pieter De Crem,**
vice-eersteminister en minister van
Landsverdediging

Question de M. Bert Maertens au vice-premier 16
ministre et ministre de la Défense sur "l'allocation
de bilinguisme pour les militaires" (n° 17794)

Vraag van de heer Bert Maertens aan de vice- 16
eersteminister en minister van Landsverdediging
over "de toelage voor tweetaligheid voor
militairen" (nr. 17794)

Orateurs: **Bert Maertens, Pieter De Crem,**
vice-premier ministre et ministre de la Défense

Sprekers: **Bert Maertens, Pieter De Crem,**
vice-eersteminister en minister van
Landsverdediging

Questions jointes de 18
- M. Denis Ducarme au vice-premier ministre et 18
ministre de la Défense sur "le contrôle à opérer
par la Défense nationale et notre gouvernement
sur la revente de matériel militaire" (n° 17801)

Samengevoegde vragen van 18
- de heer Denis Ducarme aan de vice- 18
eersteminister en minister van Landsverdediging
over "het noodzakelijke toezicht door Defensie en
onze regering op de doorverkoop van militair
materieel" (nr. 17801)

- M. Wouter De Vriendt au vice-premier ministre 18
et ministre de la Défense sur "la vente d'avions
Airbus" (n° 17873)

- de heer Wouter De Vriendt aan de vice- 18
eersteminister en minister van Landsverdediging
over "de verkoop van Airbussen" (nr. 17873)

- M. David Geerts au vice-premier ministre et 18
ministre de la Défense sur "la vente des
Airbus CA-01 et CA-02" (n° 17898)

- de heer David Geerts aan de vice-eersteminister 18
en minister van Landsverdediging over "de
verkoop van de Airbussen CA-01 en CA-02"
(nr. 17898)

- Mme Annick Ponthier au vice-premier ministre 18
et ministre de la Défense sur "le contrôle de la vente
de matériel militaire déclassé" (n° 18001)

- mevrouw Annick Ponthier aan de vice- 18
eersteminister en minister van Landsverdediging
over "de verkoop van oud legermateriaal en de
controle hierop" (nr. 18001)

Orateurs: **Wouter De Vriendt, Georges
Dallemagne, Annick Ponthier, Pieter De
Crem,** vice-premier ministre et ministre de la
Défense

Sprekers: **Wouter De Vriendt, Georges
Dallemagne, Annick Ponthier, Pieter De
Crem,** vice-eersteminister en minister van
Landsverdediging

Question de M. Georges Dallemagne au vice- 24
premier ministre et ministre de la Défense sur "les
cyberattaques" (n° 17925)

Vraag van de heer Georges Dallemagne aan de 24
vice-eersteminister en minister van
Landsverdediging over "cyberaanvallen"
(nr. 17925)

Orateurs: **Georges Dallemagne, Pieter De
Crem,** vice-premier ministre et ministre de la
Défense

Sprekers: **Georges Dallemagne, Pieter De
Crem,** vice-eersteminister en minister van
Landsverdediging

COMMISSION DE LA DÉFENSE
NATIONALECOMMISSIE VOOR DE
LANDSVERDEDIGING

du

van

MARDI 21 MAI 2013

DINSDAG 21 MEI 2013

Matin

Voormiddag

De vergadering wordt geopend om 10.24 uur en voorgezeten door de heer Filip De Man.
La séance est ouverte à 10.24 heures et présidée par M. Filip De Man.

De **voorzitter**: Vraag nr. 17588 van de heer Lacroix wordt uitgesteld.

Le **président**: La question
n° 17588 de M. Lacroix est
reportée.

01 Vraag van de heer Bruno Tuybens aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de ratificatie van het Derde Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève" (nr. 17592)

01 Question de M. Bruno Tuybens au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la ratification du Troisième Protocole additionnel aux Conventions de Genève" (n° 17592)

01.01 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de door ons land aanvaarde aanbevelingen van de Universal Periodic Review van de VN-Mensenrechtenrechtenraad, staat onder meer de ratificatie van het Derde Aanvullend Protocol bij de Conventie van Genève inzake het gebruik van een bijkomend onderscheidend symbool. Dit is een detailvraag over dit aanvullend protocol dat op 8 december 2005 werd aangenomen en op 14 januari 2007 van kracht werd.

Het bijkomend symbool waarvan sprake, is het derde erkende protocolembleem van het Rode Kruis, ook de rode ruit, het rode kristal of het derde protocolembleem genoemd. Het heeft geen godsdienstige connotatie. De andere twee symbolen zijn het rode kruis en de rode halve maan.

In de loop van dit jaar moeten wij een overzicht maken van de uitgevoerde aanbevelingen van de VN-Mensenrechtenraad. Wat is de stand van zaken van de ratificatie het Derde Aanvullend Protocol? Het is misschien niet zo belangrijk, maar voor de goede orde moeten wij het wel uitvoeren.

01.01 Bruno Tuybens (sp.a): Le 8 décembre 2005, le Troisième Protocole additionnel aux Conventions de Genève qui a introduit un symbole supplémentaire, le cristal rouge, comme emblème dénué de toute connotation religieuse de la Croix-Rouge a été adopté.

Dans le courant de 2013, il faudra établir un récapitulatif des recommandations exécutées du conseil des droits de l'homme des Nations Unies. Où en est la ratification du Troisième Protocole additionnel?

Ingevolge een technisch mankement ontbreekt een deel van de digitale geluidsopname. Voor het antwoord op vraag nr. 17592 van de heer Tuybens en vraag nr. 17619 van de heer De Man steunt het verslag uitzonderlijk op de teksten die de sprekers hebben overhandigd.

En raison d'un problème technique, une partie de l'enregistrement digital fait défaut. Pour la réponse à la question n° 17592 de M. Tuybens et la question n° 17619 de M. De Man, le compte rendu se base exceptionnellement sur les textes remis par les orateurs.

01.02 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, collega's, het Derde Aanvullend Protocol bij de Conventie van Genève van 12 augustus 1994 maakt het voorwerp uit van een voorontwerp van wet houdende instemming met het Derde Aanvullend Protocol. Dit

01.02 **Pieter De Crem**, ministre: Le groupe de travail législation de la Commission interministérielle de droit humanitaire a rédigé un

voorstel wordt opgesteld door en behandeld binnen de werkgroep wetgeving van de interministeriële commissie voor humanitair recht.

In de maand juni zal dit ontwerp ter goedkeuring worden voorgelegd aan de interministeriële commissie. Na goedkeuring zal het aan de bevoegde instanties van de administratieve en budgettaire controle worden voorgelegd met het oog op neerlegging in het Parlement voor het einde van dit jaar.

avant-projet de loi portant assentiment au Troisième Protocole additionnel. Le projet sera soumis à la Commission interministérielle au mois de juin. Puis suivront les contrôles administratif et budgétaire, l'objectif étant que le Parlement puisse traiter le projet avant la fin de l'année.

01.03 Bruno Tuybens (sp.a): (...)

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Voorzitter: Theo Francken.

Président: Theo Francken.

02 Samengevoegde vragen van

- de heer Filip De Man aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "het pantser tegen raketwerpers" (nr. 17619)

- mevrouw Karolien Grosemans aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "het zelf ontwikkelde Slat Armour voor de Piranha III" (nr. 17641)

02 Questions jointes de

- M. Filip De Man au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le blindage des véhicules contre les lance-roquettes" (n° 17619)

- Mme Karolien Grosemans au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le Slat Armour développé en interne pour le Piranha III" (n° 17641)

02.01 Filip De Man (VB): Mijnheer de minister, het leger heeft zelf een systeem ontwikkeld om zijn pantserwagens AIV te beschermen tegen raketwerpers van het type RPG-7, het meest verspreide antitankwapen in de wereld. Naar verluidt zou het gaan om een systeem *slat armour*, dat onze AIV's afdoende zou beschermen door middel van een metalen hek dat de granaten laat exploderen, voor ze het voertuig zelf raken. Het is bijzonder lovenswaardig dat Defensie dat zelf ontwikkelde voor een prijs die drie keer lager ligt dan hetgeen men moet betalen voor een systeem van de producenten van militair materieel.

Kunt u dat bericht bevestigen?

Zijn de tests allemaal achter de rug? Waren die bevredigend?

Denkt Defensie eraan om andere landen warm te maken voor dat product? Kan dat commerciële perspectieven openen?

02.02 Minister Pieter De Crem: Mijnheer De Man, in het voorbije decennium hebben tal van partnerlanden een oplossing tegen de RPG-7, de Rocket Propelled Grenade, geïmplementeerd op gelijkaardige voertuigen van het type AIV.

Eenzijds, bleek uit een prospectie in 2010 dat de voorgestelde commerciële oplossingen duur waren en dat de doeltreffendheid slechts beperkt was beproefd. De prijzen lagen tussen 95 000 euro, zonder btw, en 195 000 euro, zonder btw, per beschermingssysteem. Anderzijds zijn de benodigde kennis en capaciteiten bij Defensie

02.01 Filip De Man (VB): L'armée a développé son propre système de protection de ses blindés AIV contre les lance-roquettes du type RPG-7. Par le biais du *Slat Armour*, nos AIV seraient protégés efficacement.

Est-il exact que le coût est trois fois moins élevé que celui des systèmes proposés par les producteurs de matériel militaire? Le résultat des tests était-il satisfaisant? La Défense a-t-elle l'intention de proposer le produit à d'autres pays?

02.02 Pieter De Crem, ministre: Au cours des dix dernières années, de nombreux pays partenaires ont installé un dispositif contre les lance-roquettes RPG-7 sur des véhicules similaires de type AIV. Une prospection réalisée en 2010 a montré que les solutions commerciales proposées étaient

aanwezig om een anti-RPG-7-systeem te vervaardigen. Daarom heeft Defensie besloten een eigen concept uit te werken en te testen. In 2011 werden meer dan 60 RPG-7-schoten afgevuurd op verschillende proefopstellingen.

Het huidige *slat armour* systeem, dat nu in productie is, biedt een gelijkaardig beschermingsniveau als datgene wat de verschillende mogelijke leveranciers aanbieden. De productieprijs voor de inhouse kit van Defensie bedraagt ongeveer 23 500 euro aan materiaal en personeel. De ontwikkeling, het prototype en de testen kosten bij benadering 250 000 euro.

Alle 7 verschillende versies van de AIV kunnen worden uitgerust met een *slat armour kit*. Een eerste set van 27 *slat armour kits* is in afwerking. In de tweede helft van 2013 wordt gestart met de productie van een tweede set van 27 kits, zodat het totaal op 54 kits komt. Die 54 kits kosten Defensie dus globaal 1 519 000 euro. Een commerciële aankoop van die systemen zou Defensie het drievoudige hebben gekost. Het al dan niet uitrusten van een AIV met een *slat armour kit* is afhankelijk van de beoordeling van het dreigingsniveau op de plaats van de inzet.

Het is niet de bedoeling het *slat armour* systeem dat Defensie heeft ontwikkeld te commercialiseren. Het systeem werd wel voorgesteld aan andere gebruikers van de Piranha III, maar concrete vragen tot internationale samenwerking zijn er op het moment nog niet.

onéreuses et que leur efficacité n'avait pas été tout à fait prouvée. Les prix étaient compris entre 95 000 et 195 000 euros, hors TVA, par système de protection.

La Défense dispose de la compétence et des capacités nécessaires pour fabriquer un système anti-RPG-7. Le système *Slat Armour* actuellement en production, offre un niveau de protection équivalent à celui offert par les fournisseurs. Le prix de production pour la Défense s'élève à environ 23 500 euros en matériel et en personnel. Le développement, le prototype et les tests coûtent environ 250 000 euros.

Les sept versions différentes de l'AIV peuvent être équipées d'un kit *Slat Armour*. Au total, les 54 kits Défense coûteront 1 519 000 euros. Si la Défense avait dû en faire l'acquisition, il lui en aurait coûté trois fois plus.

L'objectif n'est pas de commercialiser le système *Slat Armour*. Le système a toutefois été présenté à d'autres utilisateurs du Piranha III mais il n'existe à ce jour aucune demande concrète de collaboration internationale.

02.03 Filip De Man (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Het was een zeer duidelijk antwoord, waaruit dus inderdaad blijkt dat het leger zelf voor een derde van de prijs een gelijkaardig resultaat behaalt als de commerciële bedrijven.

Het enige wat mij een beetje verbaast, is dat men toch niet aanklopt bij de NAVO-partners om te zien of zij niet akkoord gaan om een deel van de productie samen op te zetten of op zijn minst een aantal van die pantsers aan te kopen. De andere landen daarvan laten meegenieten, zou getuigen van goed nabuurschap, collegialiteit of loyaliteit. Een derde van de prijs is een goed resultaat. Het lijkt mij aanbevelenswaardig.

02.04 Minister Pieter De Crem: Ik zal met uw aanbeveling rekening houden.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02.03 Filip De Man (VB): Je m'étonne que la Défense ne s'adresse pas aux partenaires de l'OTAN pour examiner s'ils ne souhaitent pas développer ensemble une partie de la production ou au moins acquérir quelques blindages de ce type.

02.04 Pieter De Crem, ministre: Je tiendrai compte de la recommandation.

Voorzitter: Filip De Man.

Président: Filip De Man.

03 Samengevoegde vragen van

- de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de derde opleiding van een militair Congolees bataljon" (nr. 17622)
- de heer Wouter De Vriendt aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleiding van Congolese bataljons" (nr. 17642)
- de heer Theo Francken aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleidingsmissie in Congo" (nr. 17713)
- de heer Vincent Sampaoli aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de opleiding van het 323ste bataljon in de DRC" (nr. 17991)

03 Questions jointes de

- M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la troisième formation d'un bataillon militaire congolais" (n° 17622)
- M. Wouter De Vriendt au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la formation de bataillons congolais" (n° 17642)
- M. Theo Francken au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la mission de formation au Congo" (n° 17713)
- M. Vincent Sampaoli au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la formation du 323ème bataillon en RDC" (n° 17991)

03.01 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de mininster, België heeft tot tweemaal toe geprobeerd om bataljons in Congo op te leiden.

De evaluatie die ik van externe waarnemers heb gehoord, is dat België daar een goede inspanning doet, maar deze bijdrage is een druppel op een hete plaat omdat er geen coördinatie met andere donoren is. Bovendien en vooral schiet de Congolese begeleiding en omkadering te kort.

Men verwijt de Congolese kant een gebrekkige omkadering van de bataljons op het vlak van uitrusting, rantsoen en munitie. Er zijn tegenstrijdige bevelen van hooggeplaatste politieke en militaire autoriteiten en er worden aan de lopende band strategische blunders begaan.

Ik verneem via de pers dat België besloten heeft om een derde bataljon op te leiden. Vandaar mijn vragen.

Mijnheer de minister, hoe ver staat het met de evaluatie van de voorafgaande opleidingen? Zijn die door externe, onafhankelijke partijen uitgevoerd? Welke lessen worden getrokken en meegenomen voor de derde opleiding?

Welke garanties heeft de regering van de Congolese regering gekregen dat deze opleiding gepaard zal gaan met een grondige, broodnodige en langverwachte hervorming van de veiligheidssector?

Welke garanties kreeg de regering van de Congolese regering dat deze opleiding gekoppeld wordt aan de voortzetting van het verlamde democratiseringsproces?

03.02 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het geweld in Oost-Congo neemt opnieuw toe. Daarom heb ik toch volgende vragen aan u. Wij hebben kunnen lezen

03.01 Dirk Van der Maelen (sp.a): La Belgique a déjà formé deux bataillons au Congo, mais selon des observateurs externes, cette aide ne représente qu'une goutte d'eau dans la mer en raison de l'absence de coordination avec les autres donateurs, mais aussi et surtout du manque d'accompagnement et d'encadrement par les autorités congolaises. Selon la presse, la Belgique aurait l'intention de former un troisième bataillon.

Q'est-il ressorti de l'évaluation des formations assurées précédemment? Le gouvernement a-t-il obtenu du gouvernement congolais la garantie que cette formation s'accompagnera d'une réforme profonde, à la fois indispensable et tant attendue, du secteur de la sécurité? Dans quelle mesure le gouvernement a-t-il obtenu la garantie que cette formation sera liée à la poursuite du processus de démocratisation?

03.02 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Les violences vont à nouveau croissant dans l'Est du

dat de Belgische regering beslist heeft om een derde legerbataljon in Congo op te leiden. Ik heb vooral vragen in dat verband.

Ten eerste, hoe en met welk resultaat werd de opleiding en de performantie van de twee voorgaande bataljons 321 en 322 geëvalueerd?

Ten tweede, op welke manier en met welke donoren wordt de door Belgen verzorgde opleiding van Congolese militairen gecoördineerd? Welke andere donoren zijn op dit moment actief in de sector van de legerhervorming met de opleiding van bataljons?

Ten derde, er is veel kritiek op het gebrek aan politieke wil bij de Congolese overheid om het Congolese leger te hervormen. Welk pleidooi hebt u bij uw Congolese ambtsgenoot op dit vlak reeds gehouden? Heeft België ook benchmarks gevraagd van de Congolese politieke leiders alvorens in te stemmen met deze nieuwe opleiding? Gebruikt ons land met andere woorden zijn technische bijdrage als een hefboom om impact te hebben op de interne politieke besluitvorming?

Ten vierde, welke indicaties hebt u dat de Congolese president zijn engagementen met betrekking tot de legerhervorming uit het kaderakkoord van Addis Abeba daadwerkelijk aan het uitvoeren is?

Ten slotte, Congo is tevens een uitermate belangrijk land voor de Belgische diplomatie en ontwikkelingssamenwerking. Op welke manier coördineert ons land zijn beleid in alle facetten ten opzichte van Congo? Vindt u de huidige coördinatie afdoende?

Congo et la Belgique projette de former un nouveau bataillon de guerre.

Comment la formation et les performances des deux bataillons formés précédemment ont-elles été évaluées et avec quel résultat?

Comment et avec quels autres donateurs la formation de militaires congolais assurée par les Belges est-elle coordonnée? Quels autres donateurs oeuvrent-ils à la réforme et à la formation de l'armée?

Le ministre a-t-il déjà évoqué auprès de son homologue congolais le manque de volonté politique en vue d'une véritable réforme de l'armée congolaise? A-t-il subordonné la nouvelle formation à certaines conditions? Notre pays use-t-il de sa contribution technique pour influencer sur le processus décision politique interne?

De quelles indications le ministre dispose-t-il pour dire que le président congolais respecte véritablement les engagements qu'il a pris dans l'accord-cadre d'Addis Abeba en vue de réformer l'armée?

Comment notre pays coordonne-t-il les différents aspects de sa politique au Congo? Cette coordination est-elle suffisante?

03.03 Vincent Sampaoli (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, une soixantaine de militaires belges ont pris le départ vers le Congo le mardi 30 avril 2013 dans le but de participer à la formation du 323e bataillon de l'armée congolaise.

Cette mission de formation, qui s'inscrit dans le cadre du Programme de partenariat militaire (PPM) initié en 2003, est d'une importance capitale puisque c'est le 323e bataillon congolais qui sera notamment chargé du contrôle des rebelles du M23.

Dans le cadre du PPM, le 3e bataillon de parachutistes représente le volet "formation et supervision". La partie "reconstruction" est, elle, gérée par le 4e bataillon du génie d'Amay, qui coache les instructeurs de l'école du génie à Likasi au Katanga.

Monsieur le ministre, quelle formation spécifique est-elle organisée

03.03 Vincent Sampaoli (PS): Op 30 april jongstleden is een zestigtal militairen vertrokken naar Congo om er deel te nemen aan de opleiding van het 323ste bataljon van het Congolese leger, dat belast zal worden met de controle op de rebellen van M23. Deze opdracht past in het kader van het militaire partnerschapsprogramma (PPM).

Welke specifieke opleiding krijgen onze militairen om hun Congolese collega's te kunnen voorbereiden op de opdrachten die deze

par nos militaires belges afin de préparer leurs homologues congolais aux défis énormes posés par la situation régionale dans l'Est du Congo, notamment vis-à-vis du contrôle du M23?

Quinze jours après le départ des militaires belges, quelles sont leurs premières impressions sur la situation sur place? De même, quel est le *feedback* du bataillon du génie d'Amay sur la partie "reconstruction" dans le cadre du PPM?

Plus largement et à plus long terme, pouvez-vous nous en dire plus sur les engagements (humains, matériels et humanitaires) que l'armée belge compte prendre pour continuer ce travail essentiel de formation des militaires congolais dans le cadre de l'enjeu de la réforme du secteur de la sécurité en RDC?

03.04 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de vragen zijn gesteld. We hebben allemaal de nota met een aantal opmerkingen gekregen van onze vrienden uit de ngo-wereld.

Die vragen zijn pertinent en ik sluit mij aan bij de opmerkingen over het nut en de engagementen van de Congolese regering om op lange termijn iets te maken van dat project.

De Bijzondere Commissie voor de opvolging van buitenlandse missies is al een tijdje niet meer samengekomen. Deze vraag dateert van begin van de maand. Ik had dit graag besproken in die commissie, omdat u daar wat meer zegt dan hier omdat het daar onder de geheimhouding valt.

Deze commissie komt deze week opnieuw niet samen. Er is geen regeling van de werkzaamheden. Ik weet dat u daarmee niets te maken hebt...

(...): (...)

03.05 Theo Francken (N-VA): Komt ze deze week toch samen? Dan zullen wij dat daar verder bespreken.

Mijn persoonlijk standpunt over Congo is dat wij in Congo militair zo weinig mogelijk moeten doen. Wij voeren in Congo al jarenlang een Franstalige, franskiljonse politieke agenda uit. Als Vlaming en Vlaams-nationalist voel ik mij absoluut niet geroepen om in Congo eender wat te moeten doen.

Ik betreur het zoveelste verhaal waarbij wij een bataljon of een detachement – het 323ste battalion de réaction rapide – van de meesters van Kinshasa – Kabila en co – zullen opleiden. Ik heb daarbij bijzonder veel vragen. Ik zou niet weten waarom wij ons geroepen zouden moeten voelen om Kabila's leger te trainen.

Ik denk dat wij het er allemaal over eens kunnen zijn dat hij al jarenlang bijzonder weinig doet voor zijn bevolking, behalve dan zijn entourage geweldig verrijken. Hij wil ook steeds minder pottenkijkers, is heel kritisch ten opzichte van het Westen, is dikke vrienden met de Chinezen omdat zij zich vooral niet moeien met zijn interne agenda. Hij krijgt van hen geen kritiek en voelt zich beter, want die Europeanen zijn toch wel kritisch, wat hij niet graag heeft.

laatstst zullen uitvoeren in Oost-Congo? Wat waren de eerste indrukken van onze militairen ter plaatse? Welke feedback geeft het bataljon der genie van Amay over de wederopbouw in het raam van de PPM? Kan u ons meer vertellen over de langetermijn-verbintenissen van het Belgische leger voor de voortzetting van de opleiding van de Congolese militairen?

03.04 Theo Francken (N-VA): Je m'associe aux remarques formulées par les représentants des ONG sur l'utilité de ce projet de formation et sur les promesses du gouvernement congolais d'exploiter utilement à long terme ces efforts de formation.

Ce débat devrait en réalité se dérouler en commission spéciale du Suivi des Missions à l'étranger où le ministre pourrait s'exprimer plus librement.

03.05 Theo Francken (N-VA): Personnellement, je suis partisan d'une action militaire la plus limitée possible au Congo où nous réalisons depuis des années un agenda politique à forte connotation francophone. En tant que nationaliste flamand, je n'ai pas vocation à poursuivre ce type d'action.

Nous allons à nouveau former un détachement de l'armée de Kabila, ce chef d'État qui se soucie de sa population comme d'une guigne et est allergique aux critiques émises par des occidentaux indiscrets. Tout cela ne nous empêche cependant pas de prendre un nouvel engagement auprès du régime congolais. Quel est l'agenda caché?

Dit komt ineens, *out of the blue*. Is het omdat wij terugkeren uit Afghanistan en omdat de buitenlandse inzet toch voldoende versnipperd moet blijven? Ik weet niet waarom ons engagement in Congo moet worden versterkt.

Wij zitten al met een aantal troepen in Kisangani en elders in Congo. Dat is mijn persoonlijk standpunt. Ik weet dat onze mensen in de commissie voor de Buitenlandse Zaken – Peter Luykx en Karl Vanlouwe in de Senaat – heel wat weten over Congo, meer dan ik, maar ik moet zeggen dat de agenda die wordt gevolgd een politieke Franstalige agenda is en ik ben het daarmee niet eens.

Ik sluit mij dus aan bij de kritische, maar heel terechte vragen van de ngo-wereld en bij de vragen van onze vrienden van Groen en sp.a.

03.06 Pieter De Crem, ministre: Chers collègues, la formation d'un troisième bataillon d'unité de réaction rapide s'inscrit dans le cadre de la réforme du secteur de sécurité. L'accord d'Addis-Abeba démontre que la République démocratique du Congo et les autres parties reconnaissent l'importance et l'urgence de cette réforme.

Cette formation est dispensée suivant le même canevas que celui appliqué pour les deux premiers bataillons: les 321e et 322e. Elle a été peaufinée au fil des années en tenant compte des évaluations et des leçons tirées du passé. Elle est, bien entendu, adaptée à la réalité africaine.

Même s'il est un peu tôt pour tirer des conclusions, la première impression est que le lancement d'une formation n'a jamais été aussi fluide, grâce aux leçons tirées des précédentes formations tant par la partie belge que par la partie congolaise.

Het vernoemde akkoord van Addis Abeba somt de verbintenissen op die de ondertekenaars, waaronder Congo en de internationale gemeenschap, aangaan om de crisis op een meer structurele manier aan te pakken. Congo dient werk te maken van een aantal interne uitdagingen op institutioneel vlak en in het domein van goed bestuur, alsook van zijn legerhervorming.

Er is in een follow-upmechanisme voorzien en wordt opgericht om de vooruitgang op te volgen. België en andere partners hebben de speciale gezant van de Verenigde Naties, mevrouw Robinson, de voormalige Ierse presidente, reeds gevraagd om een eerste evaluatie te maken tegen de top van de Afrikaanse Unie op 26 mei in Addis Abeba.

Daarnaast heeft Congo een proces van nationale dialoog opgestart om de acties in verband met deze uitdagingen beter te coördineren. Dit vormt dus een gunstig politiek momentum om de al ondernomen acties te kunnen voortzetten.

Bij Defensie, de diplomatieke diensten en de ngo's, maar ook in nationale en internationale persartikels werden elementen vastgesteld die zeer expliciet hebben gewezen op een goede opleiding van beide bataljons en de correcte toepassing van de training bij de inzet. Impliciet kunnen ook de huidige houdingen van internationale organisaties de positieve evaluaties bevestigen.

03.06 Minister Pieter De Crem: De opleiding van een derde *Bataillon de Réaction rapide* (bataljon voor snelle interventie) kadert in de hervorming van de veiligheidssector. Die is dringend nodig én zeer belangrijk, wat zowel door de Democratische Republiek Congo als door de andere partijen wordt erkend. De opleiding is aangepast aan de realiteit in Afrika, en er wordt rekening gehouden met de evaluaties en lessen uit het verleden. Nooit eerder verliep de organisatie van een opleiding zo vlot.

L'accord d'Addis-Abeba dresse la liste des engagements souscrits par le Congo et la communauté internationale en vue d'une gestion plus structurelle de la crise. Le Congo doit s'atteler à une réforme de son armée et de son administration. Les progrès réalisés dans ces domaines feront l'objet d'un suivi et d'une première évaluation le 26 mai.

La Défense, les services diplomatiques et les ONG soulignent l'importance d'une bonne formation des deux bataillons et d'une mise en œuvre correcte des enseignements acquis lors de leur déploiement sur le terrain. La MONUSCO soutient le reconditionnement, l'EUSEC affirme que les règles financières sont respectées. Human Rights Watch observe de son côté des progrès dans le comportement des unités de

Onder andere MONUSCO aanvaardt de herconditionering te steunen en EUSEC stelt vast dat de opgelegde financiële regels worden nageleefd. Er is ook een rapport van de ngo Human Rights Watch waarin recentelijk melding wordt gemaakt van een verbetering van het gedrag van de Congolese legereenheden. Zij verwijzen expliciet naar de goede praktijken van de door België gevormde eenheden.

Uit uiteenlopende en opeenvolgende evaluaties door onze defensieattaché in de Democratische Republiek Congo blijkt dat de vorming van het 321ste en het 322ste bataljon reeds meer dan positief wordt ervaren. Het bewijs daarvan is de veelvuldige inzet van deze bataljons door de Congolese generale staf in de provincies Equateur, Kinshasa en Noord-Kivu. Tijdens deze inzet hebben deze eenheden de gestelde verwachtingen ingelost, en dit zowel op het vlak van operationele verwachtingen als op het vlak van het respecteren van de regels van goed gedrag.

Uit deze evaluaties blijkt ook dat deze bataljons na hun inzet op een aflossing moeten kunnen rekenen. Vandaar onder andere de vorming van een derde bataljon. Daarnaast bleek ook dat deze bataljons nood hadden aan een overkoepelend commando die hun inzet kan steunen en plannen. Vandaar de vorming van een brigadestaf.

België neemt deel aan deze Security Sector Reform Process via internationale organisaties zoals de eerder vermelde MONUSCO en EUSEC, en via een bilaterale interdepartementale bijdrage. Andere donoren die actief zijn in de vorming van de bataljons zijn Zuid-Afrika en de Verenigde Staten.

Bijkomend toonde de ngo Oxfam een bijzondere interesse in de 3D-aanpak – *Defense, Diplomacy and Development* – van ons project in Kindu. Het ter beschikking stellen van militaire infrastructuur, logementen voor de families en het opstarten van kleinschalige landbouwprojecten draagt bij tot de vorming van betrouwbare en gemotiveerde soldaten die in staat zijn loyaal orders uit te voeren met respect voor de bevolking.

De actie van België in Congo wordt gecoördineerd op verschillende niveaus, in het bijzonder tussen Buitenlandse Zaken, Ontwikkelingssamenwerking en Defensie. Ik heb hierover op 6 mei nog een onderhoud gehad met mijn collega Labille van Ontwikkelingssamenwerking, hierbij in het bijzonder wijzend op de goede samenwerking die in Kindu was ontstaan en wat een prototype van toekomstige samenwerking zou moeten kunnen zijn.

l'armée congolaise et mentionne explicitement les pratiques exemplaires des unités formées par les militaires belges. Des évaluations effectuées par notre attaché de défense au Congo font apparaître une perception extrêmement positive de la formation des 321ème et 322ème bataillons.

Après avoir été déployés, ces bataillons doivent pouvoir compter sur une relève, ce qui justifie la formation d'un troisième bataillon. La nécessité d'un commando chargé de les superviser est également apparue et il a donc été décidé de former un état-major de brigade.

La Belgique participe à la Réforme du secteur de la sécurité par le biais d'organisations internationales comme la MONUSCO et l'EUSEC et d'une contribution interdépartementale bilatérale. L'Afrique du Sud et les États-Unis font également partie des pays donateurs.

L'ONG Oxfam a par ailleurs manifesté un intérêt particulier pour la méthode des 3D mise en avant dans notre projet réalisé à Kindu: défense, diplomatie et développement. La mise à disposition de l'infrastructure militaire, de logements pour les familles et le lancement de petits projets agricoles favorise la formation de soldats fiables, motivés respectueux de la population.

La coordination de l'action déployée par la Belgique au Congo est assurée par les Affaires étrangères, la Coopération au développement et la Défense et j'ai eu le 6 mai dernier un entretien à ce propos avec le ministre Labille en charge de la Coopération au développement.

03.07 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ten eerste, het is niet omdat de heer Francken klaarblijkelijk de kritiek deelt die ik hier heb geuit, dat ik het met hem eens ben. Ik ben het niet met hem

03.07 Dirk Van der Maelen (sp.a): Nous devons poursuivre nos efforts pour accompagner les

eens. Wij moeten inspanningen blijven leveren, om de Congolese veiligheidsdiensten – dus politie en rijkswacht – goed aan te pakken.

Ten tweede, tot mijn spijt stel ik vast dat er nog geen externe evaluatie is. Wij blijven onszelf beoordelen.

Ten derde, ik ben van oordeel dat wij het leger met een onmogelijke opdracht opzadelen. Immers, wat wij proberen, is een gezonde cel in een totaal ziek lichaam in te planten. Wij hebben meer power nodig, ook van andere donoren, teneinde op de Congolezen te wegen, om de legerhervorming eindelijk aan te pakken.

Dat zijn niet mijn woorden. Ik zal een passage uit een artikel van vorige vrijdag van Colette Braeckman voorlezen. Bedoeld artikel is heel lovend over het hervormingsproces, dat zogezegd door president Kabila wordt ingezet. Ik deel haar positieve evaluatie niet, maar ik lees u voor wat zij over de legerhervorming schrijft: "Le seul domaine dans lequel la volonté de changement du chef de l'État semble patiner est celui de la sécurité: la réforme de l'armée traîne, des officiers notoirement corrompus, incompetents ou d'une loyauté douteuse sont toujours en poste. Les nouveaux recrutements marquent le pas."

Dat is een vernietigend oordeel van Colette Braeckman over het Congolese leger.

Daarom stel ik dat het opnieuw, voor de derde keer, een oefening is in dweilen met de kraan open, om te proberen een bataljon op te leiden waar nu een brigade boven staat. Die opdracht tot een goed einde brengen, is *une mission impossible*.

Ik dring er bij de regering op aan, als wij daarmee klaar zijn, om dat echt heel kritisch te evalueren en niet opnieuw aan dat soort van operaties te beginnen vooraleer wij de garanties hebben dat het zieke lichaam dat het Congolese leger is, ook aangepakt wordt door de Congolese autoriteiten.

03.08 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord.

Ook ten aanzien van collega Francken, wil ik zeggen dat er volgens mij twee redenen zijn waarom wij de band met Congo niet mogen lossen. De eerste reden is een historische verantwoordelijkheid. De tweede reden is dat de situatie vanuit humanitair oogpunt zeer zorgwekkend is. Ons land kan nog altijd een impact hebben en het verschil maken, tenminste als wij het slim aanpakken.

Ik steun dan ook wat collega Van der Maelen zegt over het belang van een goede en correcte evaluatie van wat wij daar al gepresteerd hebben inzake de opleiding van het leger. Ook is een goede coördinatie met andere donoren nodig, maar ook met de andere opdrachten die de Congolese Staat te wachten staan.

Ook vind ik dat wij meer voorwaarden moeten koppelen aan de inspanningen die wij leveren op het vlak van de opleiding van het Congolese leger. Ik heb het dan over voorwaarden in het licht van de legerhervorming, naar aanleiding van het akkoord van Addis Abeba. Ik stel dan ook voor om tot een meer gefaseerd engagement te gaan,

services de police congolais. Ces efforts ne font malheureusement pas l'objet d'une évaluation externe. Toutefois, le but que nous tentons d'atteindre en formant une poignée de bataillons me semble irréaliste. Cela revient à implanter une cellule saine dans un corps atteint par une maladie grave. Nous devrions donc être à même, en faisant preuve d'une plus grande force de persuasion internationale, d'obtenir des autorités de Kinshasa qu'elles réforment l'armée de fond en comble. Colette Braeckman, qui a du reste fait l'éloge, dans son article, du processus de réformes engagé par Kabila, dit que les lacunes sont légion sur le plan de la sécurité et au sein de l'armée, ces lacunes étant la corruption, l'incompétence et la déloyauté de certains officiers.

Former un ou plusieurs bataillons au sein d'une telle armée, c'est poser un emplâtre sur une jambe de bois. Il faudrait soumettre cette approche à une évaluation approfondie. Nous devons nous abstenir de prendre des engagements tant que les autorités congolaises n'auront pas réformé fondamentalement l'ensemble de l'armée.

03.08 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Nous ne pouvons cependant pas relâcher nos relations avec le Congo. Tout d'abord en raison de notre responsabilité historique, mais aussi parce que la situation humanitaire y est préoccupante. La Belgique peut réellement jouer un rôle, à condition d'avoir le courage de soumettre ses actions à une évaluation objective et d'œuvrer pour une coopération accrue et une meilleure coordination avec d'autres donateurs.

Par ailleurs, nous devons subordonner les efforts consentis en matière de formation à des conditions visant surtout la

waarbij stappen die in Congo vooruit gezet worden, ter plaatse kunnen worden beantwoord met een groter engagement van ons land. Nu heb ik vaak de indruk dat wij alleen deelnemen aan buitenlandse operaties omdat het van ons gevraagd of verwacht wordt. In die gevallen zijn wij echter onvoldoende assertief en onvoldoende autonoom in onze evaluatie van de vraag of wij al dan niet moeten optreden. Ik heb de indruk dat de regering zich bezondigt aan die onvoldoende assertieve en onvoldoende autonome analyse.

03.09 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Collega's, ik hoor natuurlijk graag dat wij Congo niet mogen loslaten. Ik heb niet gezegd dat wij Congo moeten loslaten. Wel vind ik dat wij daar op militair vlak niet opnieuw een leger moeten opleiden, omdat wij op dat vlak al meer dan genoeg doen.

Het is niet omdat het woord "democratisch" staat in de naam van het land, dat het daarom ook democratisch is.

De sp.a zegt dat zij bij de regering aandringt op effectieve garanties. Dat had echter moeten gebeuren toen de beslissing genomen werd in de regering. Nu is het te laat. Ik denk niet dat dit nog door de regering besproken zal worden, want het is al besproken. Toen hadden de sp.a-ministers, onder anderen minister Vande Lanotte, dat op tafel moeten leggen, niet nu in het Parlement. Dat spelletje speelt de heer Van der Maelen altijd wel graag.

Mijnheer De Vriendt, u zegt dat wij nog het verschil kunnen maken in Congo. Wel, eerlijk gezegd, ik vind dat een bijzonder naïef idee, maar het is uw goed recht om er zo over te denken. Ik geloof niet dat wij daar nog het verschil maken; ik meen zelfs dat wij daar al lang het verschil niet meer maken.

Ik zou dan wel eens willen weten waar wij het verschil hebben gemaakt met de opleiding van het 321ste en 322ste bataljon. Wat is het verschil in de praktijk, op het feit na dat wij enkele honderden families nu te eten geven? Op het geheel van de bevolking van Congo is dit een slag in het water.

Mijn conclusie is dat er heel snel is overgegaan tot het aanvaarden van deze opdracht. Onze fractie staat daar niet achter; wij blijven bij ons punt.

Mijnheer de minister, uw internationale inzet is veel te versnipperd. Ik kom van het NAVO-Parlement. Wij hebben daar vier dagen gedebatteerd over de NAVO en wij zijn van loyale bondgenoten; ik sta daar achter. Wij moeten loyale bondgenoten zijn na de pijnlijke episode van André Flahaut op Landsverdediging. Ik ben het echter niet eens met de manier waarop men werkt. Ik meen dat wij beter focussen op een aantal theaters in plaats van op zoveel theaters.

Ik heb de vergelijking gemaakt met het leger van Denemarken. Ik heb daar trouwens ook heel wat interessante contacten gehad met andere Europese parlementsleden die de NAVO goedgezind zijn. Denemarken is op vier theaters actief, met een ongeveer vergelijkbare inzetbaarheidgraad van troepen. Zij hebben een iets kleiner leger maar het is wel meer inzetbaar. Dat is vaker zo, wij

réforme de l'armée au Congo. Nous devrions peut-être davantage phaser notre engagement, en récompensant les avancées réalisées du côté congolais par un engagement accru de notre part.

03.09 Theo Francken (N-VA): Je n'ai pas préconisé d'abandonner le Congo et, pour autant, cela ne signifie pas qu'il nous faille former son armée pour autant. Un engagement a une fois encore été pris à la sauvette à l'égard de la République peu démocratique du Congo, sans aucune garantie d'amélioration du côté congolais. MM. Van der Maelen et De Vriendt me semblent être particulièrement naïfs.

L'OTAN a besoin d'alliés loyaux. M. De Crem met tout en œuvre à cette fin, ce qui constitue déjà un heureux changement au département après l'ère Flahaut. Cependant, notre politique extérieure est trop fragmentée. Le Danemark, par exemple, a une disponibilité analogue mais elle se concentre exclusivement sur quatre fronts. Nous devons apprendre à refuser de l'aide pour accroître l'efficacité de notre engagement.

hebben een iets ouder leger in vergelijking met dat van andere NAVO-partners. Dat is echter een andere discussie. Wij zijn actief in de Hoorn van Afrika, Congo, Mali, Libanon, Afghanistan, en ga zo maar door.

Ik blijf erbij, mijnheer de minister, dat wij moeten focussen op een aantal tonelen in het buitenland in plaats van alles te willen doen en steeds maar ja te zeggen op de vragen die er komen.

Ik weet trouwens niet of dit een NAVO-operatie is, al meen ik van niet. Het is waarschijnlijk een bilateraal verhaal in het kader van de Verenigde Naties.

Zoals ik al zo vaak heb gezegd, maar blijkbaar vallen mijn kreten op koude steen, op deze manier zijn wij onvoldoende efficiënt bezig. En daar blijf ik bij.

03.10 Vincent Sampaoli (PS): Monsieur le président, je remercie le ministre pour sa réponse.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

04 Samengevoegde vragen van

- de heer Theo Francken aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de mogelijke aanwezigheid van Belgische troepen in Afghanistan na 2015" (nr. 17711)

- mevrouw Annick Ponthier aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de Belgische militaire aanwezigheid in Afghanistan na 2014" (nr. 18002)

04 Questions jointes de

- M. Theo Francken au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "l'éventuelle présence de troupes belges en Afghanistan après 2015" (n° 17711)

- Mme Annick Ponthier au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la présence militaire belge en Afghanistan après 2014" (n° 18002)

04.01 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, een ander internationaal theater is Afghanistan. Het voorbije weekend kwam het NAVO-Parlement bijeen en we kregen een bijzonder interessante toelichting aan de hand van een rapport van een Deens parlamentslid over Afghanistan post 2014. Ook een redelijk ruime Afghaanse delegatie nam actief deel aan het debat.

De Afghanen zijn sterk vragende partij om toch militair aanwezig te blijven. Zij begroeten de overdracht aan het Afghaanse leger, maar kunnen het niet alleen. Enkel de budgettaire inzet van de andere naties voor het behoud van het veiligheidsniveau en van politie en militaire troepen op het huidige niveau bedraagt al meer dan drie keer het nationale budget. Dan gaat het nog niet over onderwijs; alleen het militaire verhaal al is drie keer de nationale begroting. Zonder geld van het westen valt dat dus in elkaar.

Wat is de stand van zaken? Volgens de krantenberichten is de Duitse minister van Defensie, Thomas de Maizière, duidelijk geïnteresseerd in blijvende aanwezigheid van het Belgische leger aan de zijde van de Bundeswehr. Zijn er plannen voor de inzet na 2014 of 2015?

Op een bepaald moment deed uw collega Reynders in het vliegtuig naar Afghanistan de suggestie – ik kijk trouwens uit naar onze trip daarheen – dat mevrouw Milquet wel politietroepen kon sturen. Ik heb

04.01 Theo Francken (N-VA): L'Afghanistan demande qu'une présence militaire étrangère soit maintenue au-delà de 2014. L'investissement financier des autres nations pour la sécurité, la police et les forces armées dépasse trois fois le budget national de l'Afghanistan.

Selon des articles de presse, le ministre allemand de la Défense serait en faveur de la poursuite de la présence militaire belge aux côtés de la Bundeswehr. Existe-t-il des projets quant au déploiement de nos troupes après 2014 ou 2015?

Le ministre Reynders a suggéré de déployer des forces policières, mais selon la ministre Milquet, nous sommes d'ores et déjà confrontés à une pénurie de

mevrouw Milquet daarover ondervraagd en zij stelde dat we in geen honderd jaar politie naar Afghanistan zouden sturen, aangezien we er nu al te weinig hebben in Brussel en andere grootsteden. Is daar al over gepraat? Zijn er concrete voorstellen of plannen? Zijn er contacten geweest? Kunt u daar wat meer over vertellen?

personnel policier. Des discussions ont-elle déjà été menées en la matière? Des propositions ont-elles été formulées ou des projets existent-ils? Des contacts ont-ils eu lieu?

04.02 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, de inleiding is al gegeven door collega Francken. De Duitse minister van Defensie heeft de wens geuit dat Belgische militairen aanwezig zouden blijven in Afghanistan en daar ook na 2015 een rol zouden spelen in de NAVO-operaties. Ook de Amerikaanse ambassadeur, de heer Gutman, heeft onlangs een open brief gericht aan de Belgische regering, met daarin de vraag de militaire aanwezigheid in Afghanistan na 2014 aan te houden. Volgens de ambassadeur mogen de geleverde inspanningen immers niet verloren gaan en moet België die inspanningen ter plaatse blijven steunen.

Mijnheer de minister, wat was uw reactie op de vragen van uw Duitse collega en van de VS-ambassadeur? Welk standpunt zult u verdedigen in de Belgische regering wanneer de eventueel verlengde Belgische aanwezigheid in Afghanistan daar zal worden behandeld?

04.03 Minister Pieter De Crem: Over 14 dagen vindt er een NAVO-top plaats in Brussel, waar mijn Amerikaanse collega Chuck Hagel voor het eerst aanwezig zal zijn en waar wij ongetwijfeld over die aangelegenheid zullen kunnen spreken.

Ik heb reeds heel vaak naar het regeerakkoord kunnen verwijzen. In het regeerakkoord staat dat België de beslissingen van de top van Lissabon van november 2010 zal naleven. Dat wil zeggen dat de troepen definitief worden teruggetrokken tegen 31 december 2014, evenwel zonder dat we na 2014 een aanwezigheid ter plaatse met andere partnerlanden uitsluiten om de heropbouw te ondersteunen. De beslissing met betrekking tot een eventuele verdere aanwezigheid zal genomen worden door de Ministerraad, wanneer het moment zich daarvoor nuttig aandient.

Ondertussen hebben wij ten gevolge van de top van Chicago ook beslist om op jaarlijkse basis het Afghan Trust Fund te stijven met een bedrag van ongeveer 15 miljoen euro per jaar.

De instellingen die betrokken zijn bij heel de Afghanistanproblematiek, zijn in de eerste plaats de NAVO, alsook de Verenigde Naties en de vele landen die in het partnerschap van ISAF zitten, onder andere Australië, Nieuw-Zeeland en Zweden, als niet-NAVO-landen. Zij zijn het er in grote mate mee eens dat het contraproductief en zelfs gevaarlijk zou zijn om tegen eind 2014 in een keer een punt te zetten achter de geleverde militaire inspanningen.

Daarom wordt er nagedacht over de beste manier om Afghanistan en de Afghaanse bevolking voort te helpen. In de eerste plaats denken wij aan een blijvend partnerschap met het land. Daarnaast denken we ook aan een financieel hulpprogramma en aan een training-, advies- en assistentiemissie voor het Afghaanse leger. Dat contingent zou geen gevechtsovername of -operaties op zich nemen, maar wel over aangepaste beveiliging beschikken.

04.02 Annick Ponthier (VB): Le ministre allemand de la Défense a exprimé le vœu que la présence de militaires belges en Afghanistan se poursuive au-delà de 2015. L'ambassadeur américain a également demandé il y a peu que la présence militaire belge soit maintenue après 2014.

Comment le ministre a-t-il réagi à ces demandes? Quelle position défendra-t-il au sein du gouvernement?

04.03 Pieter De Crem, ministre: Nous aurons sans aucun doute l'occasion d'aborder ce dossier lors du Sommet de l'OTAN qui aura lieu dans 15 jours à Bruxelles.

L'accord de gouvernement prévoit que la Belgique respectera les décisions prises au cours du Sommet de Lisbonne en novembre 2010. En d'autres termes, le retrait des troupes sera définitivement achevé pour le 31 décembre 2014, une présence n'était cependant pas exclue après 2014 pour accompagner la reconstruction. Le Conseil des ministres prendra une décision à ce sujet en temps utile.

Dans l'intervalle, nous avons également décidé, dans le sillage du sommet de Chicago, d'alimenter l'Afghan Trust Fund avec un montant annuel d'environ 15 millions d'euros.

Les organismes impliqués dans la question afghane estiment majoritairement qu'une cessation abrupte des efforts militaires à la fin 2014 aurait un effet contre-productif, voire même dangereux. Nous envisageons pour cette

In de NAVO wordt thans gewerkt aan de vraag hoe gestalte wordt gegeven aan die opdracht. Sommige landen, in de eerste plaats de Verenigde Staten en daarnaast Duitsland, hebben blijk gegeven van belangstelling in deelname van ons land aan die missie. Een voorstel hieromtrent zal ik te gepaste tijden aan de regering voorleggen, waarbij de verwachtingen van de bondgenoten zullen worden onderstreept, samen met het geldende solidariteitsprincipe, dat ten grondslag ligt aan een goedfunctionerende NAVO. Het recentste element, waarnaar u hebt verwezen, was het feit dat Duitsland geïnteresseerd was in een mogelijke deelname van België samen met Duitsland, ten gevolge van onze uitzonderlijk goede samenwerking in Kunduz.

raison en premier lieu d'établir un partenariat permanent avec le pays. En outre, nous étudions également la possibilité de mettre en place un programme d'aide financière ainsi qu'une mission d'entraînement, de conseil et d'assistance à l'armée afghane.

Ce contingent ne devrait accomplir aucune mission ni opération de combat mais bénéficierait de mesures de protection adaptées. Les États-Unis et l'Allemagne, en particulier, se sont montrés intéressés par une participation de notre pays à cette mission. Je soumettrai une proposition à ce sujet au gouvernement en temps utile. L'intérêt de l'Allemagne pour une éventuelle participation de la Belgique, découlant de notre excellente collaboration à Kunduz, constitue l'élément le plus récent du dossier afghan.

04.04 Theo Francken (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U begrijpt dat ik de kwestie op de voet zal blijven volgen. De vergadering van 5 juni in Brussel zal inderdaad heel belangrijk worden. Wij zullen daarna terugkomen op het thema.

Ik kijk ook uit naar de standpunten van de andere regeringspartijen ter zake, aangezien vooral de linkervleugel zich bijzonder kritisch uitlaat over de hele Afghanistanoperatie en er zeer euforisch werd gereageerd op de aankondiging dat de missie werd beëindigd. Quod non, want ik denk dat onze aanwezigheid aldaar niet echt zal verminderen in vergelijking met nu.

04.04 Theo Francken (N-VA): Nous reviendrons sur ce thème après la réunion du 5 juin. Je me réjouis en outre de prendre connaissance du point de vue des autres partis de la majorité. Personnellement, je n'ai pas vraiment l'impression que notre présence en Afghanistan diminue.

04.05 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Over enkele weken vindt er inderdaad een belangrijke top plaats, waar een en ander concreet zal worden besproken. Dat neemt echter niet weg dat u nu toch al enigszins moet weten welke richting u moet uitgaan. Ik neem er akte van dat u dat op dit moment nog niet met ons wil delen.

U hebt verwezen naar het regeerakkoord. Ik dring er wel op aan dat u de belofte inzake transparantie en de volledige inspraak van het Parlement, die u in het regeerakkoord hebt laten noteren, in eerste instantie toch al aanhoudt. U zegt dat de Ministerraad zal beslissen. Ik hoop dat u daarmee bedoelt na een grondig debat in het Parlement.

Bovendien hoop ik dat u de nodige voorzichtigheid en nuchterheid aan de dag zult leggen met betrekking tot de steun die u na 2014 zult toekennen. Ik heb dit in een vorig debat ook al gezegd: u moet

04.05 Annick Ponthier (VB): Il est probable que le ministre sache déjà, avec un certain degré de certitude, dans quelle direction il veut aller mais il ne veut manifestement pas encore nous en faire la confidence.

Puis-je demander avant toute chose au ministre de tenir la promesse qu'il a fait inscrire dans l'accord de gouvernement concernant la transparence et le droit de regard total du Parlement? Le ministre dit que la décision reviendra au conseil des ministres. J'espère qu'il sous-entend: après un débat de fond au Parlement.

grondig werk maken van een kader voor onder andere de financiële steun die België heeft toegezegd, de criteria en de mogelijkheden tot terugplooiën.

Ik kijk in elk geval uit naar het vervolg van het debat.

Je demande instamment que la promesse en matière de transparence et de droit de regard total du Parlement, formulée dans l'accord de gouvernement, soit tenue. J'espère que le conseil des ministres ne décidera qu'après un débat de fond au Parlement. J'espère également que notre contribution militaire à la force internationale déployée en Afghanistan après 2014 sera examinée avec la circonspection et l'objectivité requises.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van de heer Bert Maertens aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de aanstelling van opperofficieren bij Defensie" (nr. 17791)

05 Question de M. Bert Maertens au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la nomination d'officiers généraux à la Défense" (n° 17791)

05.01 Bert Maertens (N-VA): Mijnheer de minister, een tijdje geleden konden wij in de wandelgangen vernemen dat u 6 brigadegeneraals had aangesteld. Wij hebben het bericht ook vorige week tijdens het erg gewaardeerde werkbezoek in Marche-en-Famenne – ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om u voor het bezoek te bedanken; het was interessant – nog bevestigd kunnen zien.

De randbemerking die ik ter zake wil maken, is dat het natuurlijk heel spijtig is te moeten vaststellen dat er, ten eerste, initieel drie parlementsleden aanwezig waren. Daarna ben ik erbij gekomen. Doordat een vrachtwagen per se op de E42 moest kantelen, ben ik met veel vertraging in Marche-en-Famenne toegekomen en heb ik de demonstratie helaas gemist. Ik heb wel achteraf beelden gezien. De demonstratie is dus denkkelijk de moeite geweest.

Ook het lunchgesprek was zeker de moeite, net zoals de statische presentatie.

Het is niettemin jammer dat u en uw medewerkers bij Defensie heel veel tijd in een dergelijk werkbezoek steken, waarna amper vier parlementsleden zich de moeite kunnen getroosten, om aanwezig te zijn. Iedereen zal wel zijn redenen hebben. Misschien is zulks een vraag voor de toekomst. Een dergelijke organisatie zal immers wel wat aan mensen en middelen kosten. Het is derhalve jammer en spijtig dat de groep erg beperkt was.

Tijdens het werkbezoek hebben wij ook kunnen vaststellen dat u recent een aantal brigadegeneraals hebt aangesteld. De kersverse generaal D'Hoest was aanwezig in Marche-en-Famenne.

Mijn vragen gaan uiteraard niet over generaal D'Hoest maar wel over de aanstelling van de brigadegeneraals. Ik wil het feit van de 6 brigadegeneraal aanwenden om u een aantal vragen te stellen over de recente benoemingsrondes van opperofficieren en over de

05.01 Bert Maertens (N-VA): Le ministre a nommé six généraux de brigade. Nous en avons eu la confirmation de visu à l'occasion de sa visite de travail à Marche-en-Famenne. Au demeurant, j'ai trouvé dommage qu'aussi peu de parlementaires se soient donné la peine d'être présents à cette occasion.

Combien d'officiers généraux notre armée compte-t-elle actuellement? Le ministre envisage-t-il d'autres nominations de généraux à court terme? Comment justifie-t-il ces nominations supplémentaires? Y aura-t-il encore d'autres trains de nomination d'officiers généraux avant la fin de la législature? À combien de personnes et à quelles fonctions le ministre songe-t-il?

benoemingen die u misschien in de toekomst in de aanloop naar het einde van de huidige bestuurs- of regeerperiode nog beoogt.

Ten eerste, hoeveel opperofficieren zijn er vandaag bij Defensie? Kunt u ons een actuele stand van zaken geven, met onderverdeling per graad en taalrol?

Ten tweede, een misschien nog belangrijkere vraag is de volgende. Hebt u de intentie, om op korte termijn in een bijkomende benoeming van generaals te doen? Zo ja, over hoeveel personen en over welke functies gaat het? Wanneer plant u desgevallend de aanstellingen?

Hoe motiveert u de bijkomende aanstellingen? Er is immers een behoorlijk aantal aanstellingen bijgekomen.

Ten derde, plant u vóór het einde van de huidige regeerperiode nog een of meerdere benoemingsrondes voor opperofficieren? Zo ja, kunt u al vertellen wanneer, voor hoeveel personen en voor welke functies u ze plant?

05.02 Minister **Pieter De Crem**: Mijnheer de voorzitter, collega Maertens, op datum van 8 mei 2013 beschikt Defensie over 39 generaals binnen en buiten budget, 2 Nederlandstalige generaals, 10 luitenant-generaals – waarvan 5 Nederlandstaligen en 5 Franstaligen –, 16 generaal-majors – waarvan 12 Nederlandstaligen en 4 Franstaligen – en 11 brigadegeneraals – waarvan 9 Nederlandstaligen en 2 Franstaligen.

Ik heb 7 officieren, waaronder 2 reeds aangestelde brigadegeneraals, aangeduid voor het invullen of aflossen van militairen op bestaande functies of het invullen van rotatieve posten in internationale hoofdkwartieren.

Deze posten worden beurtelings door verschillende landen ingevuld. Het gaat over 3 Nederlandstaligen en 4 Franstaligen die zullen worden aangesteld naar gelang het vrijkomen van de posten en dit tot begin 2014.

Andere posten zullen verdwijnen. Er is momenteel geen bevorderingscomité opperofficieren in het vooruitzicht gesteld. Zoals u ziet, is het samenstellen en het aantal dat hieruit voortvloeit een perpetuum mobile.

05.03 **Bert Maertens** (N-VA): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord.

Ik zal de cijfers die u hebt gegeven nog eens grondig bekijken in het verslag, ik kon ze zo snel niet noteren. Bedankt voor de details.

Wij spreken over een afslankend leger en Defensie dat op een aantal

05.02 **Pieter De Crem**, ministre: Le 8 mai 2013, la Défense disposait de 39 généraux dans et hors budget: deux généraux néerlandophones, cinq lieutenants-généraux néerlandophones et cinq francophones, douze généraux-majors néerlandophones et quatre francophones et neuf généraux de brigade néerlandophones et deux francophones.

Je dispose de sept officiers, dont deux généraux de brigade déjà nommés ont été désignés pour assurer la relève de militaires à des fonctions existantes et pourvoir des postes de rotation dans des quartiers généraux internationaux. Ces trois officiers néerlandophones et quatre officiers francophones seront désignés au fur et à mesure que ces postes se libéreront, jusqu'au début de 2014. D'autres postes disparaîtront. Aucun comité de promotion pour les officiers généraux n'est prévu actuellement.

05.03 **Bert Maertens** (N-VA): La réduction des effectifs de l'armée doit surtout se réaliser parmi les cadres supérieurs.

zaken moet besparen. U hebt initieel gezegd dat de afslankingen vooral in de hogere kaders te vinden zouden zijn. Dat moet een aandachtspunt blijven. Het kan niet zijn – ik zeg niet dat u dat doet – dat wij de weg op zouden gaan van een Mexicaans leger met vooral opperofficieren met daaronder veel te weinig manschappen. Ik neem aan dat u die boodschap wel genegen bent en dat ije in de toekomst op dezelfde lijn zullen blijven.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

06 Vraag van de heer Bert Maertens aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de toelage voor tweetaligheid voor militairen" (nr. 17794)

06 Question de M. Bert Maertens au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "l'allocation de bilinguisme pour les militaires" (n° 17794)

06.01 Bert Maertens (N-VA): Mijnheer de minister, uiteindelijk hebben wij een plenair debat gehouden over het rapport van de werkgroep inzake het taalevenwicht bij het leger, en wel op donderdag 2 mei. Daar hebt u aangekondigd dat de toekenningvoorwaarden voor de tweetaligheidspremie voor militairen aangepast zouden worden. Tot nu toe moest de betrokken militair naast slagen voor het examen dienst doen in een eenheid met een gemengd taalstelsel, of in een eentalige eenheid van het andere taalstelsel. Die bepaling zou nu worden opgeheven. Het koninklijk besluit van 23 december 1998 moet daartoe worden aangepast. Hierover wil ik u een aantal vragen stellen.

Ten eerste, in welke mate verhoogt het aantal rechthebbende militairen door deze maatregel? De bedoeling is blijkbaar dat de doelgroep vergroot, eerder dan dat de premie wordt aangepast. Welk effect heeft dit op het aantal militairen? Als het kan, krijg ik graag de aantallen per graad.

Ten tweede, welke meerkosten brengt dit initiatief met zich?

Ten derde, wat is de houding van de vakorganisaties tegen de wijziging van het koninklijk besluit? Ik neem aan dat u dat grondig met hen besproken hebt?

Ten vierde, bent u van plan het bedrag van de premie te verhogen? Volgens een groot deel van de werkgroep, en later van de commissie, is dat immers de conclusie van hoorzittingen. Men wil een verhoging van de premie. Ik vermoed dat u daar nu niet op zult ingaan, maar in de toekomst uiteindelijk wel. Of, wil u zoals wij altijd in de werkgroep hebben voorgesteld, eerst een onderzoek voeren naar het effect van deze premie op de motivatie van de militairen om deel te nemen aan taalexamens? Heeft een marginale verhoging daar wel of geen effect op? Hebt u daar al onderzoek naar gevoerd? Waarom wel, of waarom niet? Indien wel, wat waren er de belangrijkste resultaten van?

Ten vijfde en tot slot, op welke manier, los van de taalpremie zelf, wil u de militairen meer dan vandaag aanzetten tot deelname aan de taalexamens voor de tweede landstaal, en het dienstdoen in een eenheid van het andere taalstelsel of in een eenheid van een gemengd taalstelsel?

06.01 Bert Maertens (N-VA): Le ministre a annoncé une adaptation des conditions d'octroi de l'allocation de bilinguisme aux militaires. Les dispositions qui prévoient que les militaires concernés doivent être en service dans une unité à régime linguistique mixte ou dans une unité unilingue de l'autre régime linguistique seraient abrogées.

Dans quelle mesure le nombre d'ayants droit augmenterait-il de ce fait? Pourriez-vous me fournir les chiffres par grade? Quels coûts supplémentaires cette mesure entraînera-t-elle? Que pensent les organisations syndicales d'une modification de l'arrêté royal?

Le ministre compte-t-il augmenter le montant de la prime, comme le souhaite une grande partie du groupe de travail? La prime influence-t-elle sur la motivation des militaires à participer à un examen linguistique? Le ministre a-t-il déjà fait procéder à une étude pour tenter de le déterminer?

Comment le ministre compte-t-il encourager les militaires à participer à un examen linguistique et à servir dans une unité mixte ou une unité d'un autre régime linguistique?

06.02 Minister Pieter De Crem: Mijnheer Maertens, u weet dat ik niet

06.02 Pieter De Crem, ministre:

gewacht heb op de besluiten van de werkgroep om initiatieven te nemen.

Zo werd een ontwerp van koninklijk besluit opgesteld dat als doel heeft het koninklijk besluit van 23 december 1998 tot toekenning van een toelage voor tweetaligheid aan sommige militairen in actieve dienst te wijzigen, teneinde de toelage voor de tweetaligheid toe te kennen aan elke militair die beschikt over de vereiste taalkennis, onafhankelijk van het taalstelsel van de eenheid waarin hij geaffecteerd is. Daardoor zal het aantal gerechtigden stijgen van ongeveer 1 175 naar 1 295. De overgrote meerderheid van de eenheden is immers nu reeds tweetalig.

De voormelde wijziging zal 33 000 euro budgettaire meerkosten genereren. De onderhandelingen daaromtrent met de representatieve organisaties hebben plaatsgevonden op 22 februari 2013, waarna zij unaniem hun akkoord hebben verleend.

Daarnaast, en zoals ik in de plenaire vergadering van 2 mei laatstleden heb vermeld, zal de defensiestaf onderzoeken of het bedrag van de toelage kan worden verhoogd en op welke wijze dat dient te gebeuren. Verder zal worden nagegaan hoe militairen kunnen worden gemotiveerd met het oog op een verhoogde deelname aan de taalexamen en zal worden bekeken op welke wijze de immersiemethode kan worden uitgebreid.

Als voetnoot voeg ik er nog aan toe dat er vorig weekend een extra rekruteringscampagne gehouden werd. Ik weet niet of u die gezien hebt. Al degenen die tijdens het lange weekend *De Zondag* hebben gelezen, konden daarin per eenheid de vacante plaatsen vinden. Er is trouwens heel veel respons op gekomen.

Dat was dus een toemaatje, zoals dr. Marc Galle vroeger altijd zei.

06.03 Bert Maertens (N-VA): Waarvoor dank, mijnheer de minister. Ik dank u ook voor het antwoord.

Ik stel voor om eerst eens te onderzoeken of een verhoging van de premie het effect zal hebben dat wij beogen. Ik gun het elke militair om wat meer te verdienen; daar gaat het niet over. Maar het kan geen verdoken loonsverhoging zijn. Wij moeten het op andere manieren oplossen. Een premie, als extra, mag natuurlijk niet te algemeen worden, als men die als incentive wil behouden.

Ik stel voor om die verhoging eens grondig te onderzoeken omdat die uiteraard ook opnieuw een budgettaire impact zal hebben. Ik gun het elke militair, maar er is eerst wat onderzoek nodig.

06.04 Minister Pieter De Crem: Het bekomen van die premie is trouwens ook iets dat in onze rekruteringscampagne speelt. Wanneer ze de inspanning doen, krijgen ze een premie.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

07 Questions jointes de

Je n'ai pas attendu les conclusions du groupe de travail pour prendre des initiatives.

Il existe un projet d'arrêté royal visant à modifier l'arrêté royal du 23 décembre 1998 en ce sens que chaque militaire qui dispose des connaissances linguistiques requises, bénéficiera désormais de l'allocation de bilinguisme. Le nombre de bénéficiaires sera dès lors porté d'environ 1 175 à 1 295. La grande majorité des unités est en effet déjà bilingue.

Cette modification coûtera 33 000 euros. Les organisations syndicales ont donné unanimement leur accord.

L'État-major de la Défense examinera si le montant de l'allocation peut être augmenté. Il examinera également comment les militaires peuvent être motivés à participer aux examens linguistiques et de quelle manière la méthode d'immersion peut être élargie.

06.03 Bert Maertens (N-VA): Je propose d'examiner d'abord si une augmentation de l'allocation aura l'effet escompté. Il ne peut s'agir d'une augmentation salariale déguisée; l'allocation ne doit par ailleurs pas être trop générale si elle doit servir d'incitant.

06.04 Pieter De Crem, ministre: L'allocation figure également dans notre campagne de recrutement. Ceux qui fournissent des efforts l'obtiennent.

- M. Denis Ducarme au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le contrôle à opérer par la Défense nationale et notre gouvernement sur la revente de matériel militaire" (n° 17801)
- M. Wouter De Vriendt au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la vente d'avions Airbus" (n° 17873)
- M. David Geerts au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "la vente des Airbus CA-01 et CA-02" (n° 17898)

- Mme Annick Ponthier au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "le contrôle de la vente de matériel militaire déclassé" (n° 18001)

07 Samengevoegde vragen van

- de heer Denis Ducarme aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "het noodzakelijke toezicht door Defensie en onze regering op de doorverkoop van militair materieel" (nr. 17801)

- de heer Wouter De Vriendt aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de verkoop van Airbusen" (nr. 17873)

- de heer David Geerts aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de verkoop van de Airbusen CA-01 en CA-02" (nr. 17898)

- mevrouw Annick Ponthier aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "de verkoop van oud legermateriaal en de controle hierop" (nr. 18001)

De **voorzitter**: Aangezien de heer Ducarme nog niet aanwezig is, geef ik het woord aan de heer De Vriendt.

07.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik ging net mijn teleurstelling uiten over het feit dat blijkbaar alleen de eenzame zielen van de oppositie hun vragen behouden. Ik heb vijf vraagstellers zien staan op de agenda. De leden van de meerderheid hebben blijkbaar hun vragen ingetrokken. Misschien is de heer Dallemagne nog net op tijd om zijn vraag te stellen over de verkoop van militair materiaal. Dit is een dossier dat immers zwaar in de actualiteit zat. Ik ben in blijde verwachting want ik meen dat een aantal kritische vragen toch wel op hun plaats zijn.

07.01 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Je regrette que les membres de la majorité aient retiré leurs questions.

07.02 Georges Dallemagne (cdH): (...)

07.03 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Dat is zeer jammer, collega Dallemagne, want ik meen dat er nog veel nieuwe vragen kunnen worden gesteld. Ik zal dit echter doen in uw plaats, dat is geen probleem.

07.03 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): En 2010, le département de la Défense nationale a vendu deux Airbus à la société Mad Africa Distribution.

Mijnheer de minister, in 2010 heeft Landsverdediging twee Airbusen verkocht aan Mad Africa Distribution.

Ten eerste, hoe verklaart u dat in het bulletin der aanbestedingen bij deze verkoop de verkoopprijs voor nul euro vermeld staat? Is het bij wet niet verplicht om bedragen te vermelden?

Pourquoi un prix de vente de zéro euro figure-t-il au *Bulletin des Adjudications* (BDA) par rapport à cette transaction? Lors de la séance plénière du 8 mai 2013, le ministre s'est engagé à m'informer du prix de vente. Comment le ministre justifie-t-il le prix de vente? Combien d'heures de vol le CA-01 et le CA-02 avaient-ils sur le compteur? Peu de temps après l'achat, Africa Distribution a vendu les deux Airbus à la société néerlandaise Van Vliet Trucks. Quel était leur nouveau prix de vente?

Ten tweede, in de plenaire vergadering van 8 mei beloofde u mij de verkoopprijs mee te delen voor de twee Airbusen CA-01 en CA-02. Kunt u deze bedragen nu geven?

Ten derde, hoe verantwoordt u deze verkoopprijzen?

Ten vierde, hoeveel vlieguren hadden de CA-01 en de CA-02 op hun teller staan?

Ten slotte, de firma Mad Africa Distribution verkocht de twee Airbusen zeer kort na aankoop aan het Nederlandse bedrijf Van Vliet Trucks. Wat was de verkoopprijs?

07.04 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, einde april mochten wij via de media vernemen dat tussen 2009 en 2012 een aantal toestellen werd verkocht aan een firma waarvan de leiding werd verdacht van criminele activiteiten als witwaspraktijken en inbreuken op de wapenhandel. Tijdens de plenaire vergadering van 8 mei gaf u reeds een technische toelichting bij de gevolgde procedure, maar ik wil u toch wat meer algemene vragen stellen omtrent deze zaak.

Ten eerste, welke criteria hanteert Landsverdediging momenteel met betrekking tot de verkoop van oud legermateriaal?

Ten tweede, over welke mogelijkheden beschikt Landsverdediging om voorwaarden te koppelen aan de verkoop van oud legermateriaal en wat kan Defensie doen indien die voorwaarden niet worden nageleefd?

Ten derde, tot op welk punt in de procedure is het voor Defensie juridisch mogelijk om in te grijpen indien er aanwijzingen zouden zijn dat de geïnteresseerde koper wordt verdacht van criminele of andere dubieuze praktijken?

Ten vierde, acht u het nodig om de procedure en/of de controle op de procedure met betrekking tot de verkoop van oud legermateriaal te verbeteren? Zo ja, kunt u toelichten op welk vlak u deze verbetering zou doorvoeren?

De **voorzitter**: De vragen van de heren Ducarme en Geerts vervallen.

07.05 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, ik heb mijn antwoord voorbereid in het licht van de ingediende vragen, dus vragen van zowel Franstalige als Nederlandstalige collega's. Als u mij toelaat, dan zal ik het antwoord geven in de beide landstalen, zoals het is voorbereid.

De **voorzitter**: Hoe meer info, hoe beter.

07.06 Minister Pieter De Crem: Ook mij lijkt dat een goede zaak. Ik zal proberen om een deel van het antwoord simultaan te vertalen.

De vragen gaan over de verkoop van militair materiaal.

Les ventes ont fait l'objet de questions parlementaires les 1er et 8 juillet 2009, le 5 octobre 2010, le 10 juillet 2012 ainsi qu'en séance plénière du Sénat et de la Chambre des représentants respectivement les 3 et 8 mai derniers. En d'autres mots, voilà comment créer un scoop avec du réchauffé!

Ik heb ook de artikels in de pers gelezen. U zult aan het timbre in mijn stem horen welke appreciatie ik daarvoor had.

Tout d'abord, il ne s'agit pas d'un contrat de vente d'armes. Certes, lors d'une vente publique, sur la base du cavalier budgétaire 2.16.22,

07.04 Annick Ponthier (VB): Entre 2009 et 2012, une série d'équipements ont été vendus à une entreprise dont le directeur est soupçonné d'activités criminelles.

Quels sont les critères auxquels la Défense assujettit actuellement la vente d'ancien matériel militaire? Quels sont les moyens dont elle dispose pour conditionner ces ventes et que peut-elle faire en cas de non-respect des conditions prescrites? Jusqu'à quel stade de la procédure de vente, la Défense peut-elle intervenir sur le plan juridique, si un faisceau de présomptions existe quant à l'implication de l'acheteur potentiel dans des pratiques criminelles ou véreuses? Le ministre est-il disposé à améliorer la procédure et/ou les contrôles de celle-ci?

Le **président**: La question n° 17801 de M. Ducarme et la question n° 17898 de M. Geerts deviennent sans objet.

07.05 Pieter De Crem, ministre: Je répondrai sur la base de l'ensemble des questions déposées.

07.06 Minister Pieter De Crem: Over die transacties werden er al sinds 2009 verscheidene vragen gesteld, zowel in de Senaat als in de Kamer. Qua scoop bent u er toch wel naast: dit is veeleer opgewarmde kost.

Je n'apprécie que très moyennement ces articles de presse.

Het gaat niet over een contract inzake wapenverkoop, maar om

douze hélicoptères démilitarisés Agusta A109, vingt-trois hélicoptères démilitarisés Alouette 2 et 3 et deux avions Airbus A310 non militaires, ont donc été vendus.

En application de la législation et de la réglementation et en vertu de l'arrêté royal du 8 janvier 1996 sur les marchés publics, un candidat acheteur ne peut être exclu de la procédure que s'il a été condamné pour participation à une organisation criminelle, fraude, corruption ou blanchiment d'argent et pour autant que le jugement soit coulé en force de chose jugée et que le pouvoir adjudicateur en ait été informé.

Comme vous attachez beaucoup d'importance aux articles de presse – à l'instar des autres parlementaires qui avaient introduit une question –, je vous renvoie aux commentaires de l'avocat de l'intéressé dans la même presse.

Collega's, op het ogenblik van de verkoop en tot vandaag waren Defensie, de militaire inlichtingendienst ADIV, noch de aankoopdienst op de hoogte van een veroordeling van of een lopend onderzoek naar de betrokken firma.

L'existence d'allégations, depuis 2003, envers l'administrateur qui était actif dans d'autres entreprises n'avait rien à voir avec la firme susmentionnée et n'a, à la connaissance de la Défense, jamais mené à une condamnation.

La vente est attribuée à la société qui a déposé la meilleure offre. Celle-ci signe d'ailleurs un certificat d'utilisateur final.

Een elektronische postpublicatie van deze aankoop werd uitgevoerd.

Het is geen vereiste om de prijs op basis van de toepasselijke wetgeving te vermelden. In artikel 34 van het betrokken KB staat namelijk: "In bepaalde gevallen hoeven echter sommige gegevens betreffende de gunning van de opdracht niet te worden bekendgemaakt, indien openbaarmaking van de gegevens de toepassing van een wet in de weg zou staan, in strijd zou zijn met het algemeen belang of schade zou kunnen toebrengen aan de rechtmatige commerciële belangen van de overheids- of privébedrijven of de eerlijke mededinging tussen de leveranciers erdoor zou kunnen worden aangetast." In casu werd de postpublicatie met prijsvermelding door de staf van Defensie niet opportuun geacht.

Voor de A310 CA-02 werden twee offertes ingediend. Het gekozen bod was vijftien keer hoger dan het tweede bod en bedroeg 376 100 euro. Op de verkoopprocedure van de CA-01 werd een bod

de openbare verkoop van twaalf gedemilitariseerde Agusta A109-helikopters, 23 gedemilitariseerde Alouette II en III-helikopters, en twee niet-militaire Airbus A310.

Volgens de reglementering mag een kandidaat-koper enkel geweerd worden als hij veroordeeld werd wegens deelname aan een criminele organisatie, fraude, corruptie of witwaspraktijken, en mits de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan en de opdrachtgevende overheid daarvan in kennis werd gesteld. Ik verwijs voorts naar het door de advocaat van de belanghebbende gepubliceerde commentaar.

Au moment de la vente – et jusqu'à présent –, ni le département de la Défense, ni le SGRS, ni le service d'achat n'étaient au courant d'une quelconque condamnation ou enquête en cours à l'encontre de cette firme.

Het bestaan van aantijgingen jegens de administrateur had niets te maken met de hierboven vermelde firma en voor zover Defensie weet, hebben deze aantijgingen nooit aanleiding gegeven tot een veroordeling. De verkoop werd toegewezen aan het bedrijf dat de beste offerte had ingediend.

Cet achat a fait l'objet d'une post publication électronique. L'arrêté royal stipule que s'il entrave l'application d'une loi, est contraire à l'intérêt général, risque de porter préjudice à des intérêts commerciaux ou à la concurrence loyale, le prix ne doit pas être mentionné. C'est la raison pour laquelle nous avons préféré ne pas l'indiquer.

Deux offres ont été déposées pour le A310 CA-02 et le montant de l'offre retenue de 376 100 euros était quinze fois supérieure à l'offre concurrente. Une offre de

van 378 900 euro gedaan. De verkoopprijzen leken marktconform, gezien soortgelijke toestellen van een Indonesische operator destijds al een jaar in de verkoop stonden zonder de minste interesse.

De vliegtuigindustrie en een operator toonden initieel enig belang voor de potentiële wisselstukken maar dienden geen offerte in.

De CA-01 totaliseerde 36 458 vlieguren op datum van het uitschrijven van de verkoopsoopdracht. Voor de CA-02 was dat 37 059 vlieguren.

Verregaande onderhoudswerkzaamheden dienden te gebeuren op de toestellen om ze op termijn luchtwaardig te kunnen houden, zoals onder andere het uitvoeren van de geprogrammeerde onderhouds-C-checks op korte termijn en de D-checks binnen een periode van drie tot vier jaar.

Daarnaast diende een inspectie van de landingsgestellen te worden uitgevoerd en het in staat stellen van de motoren voor een totaal kostenplaatje dat in 2010 werd geschat op 11 tot 12 miljoen euro, zonder rekening te houden met een D-check en dit zonder enige garantie inzake de bedrijfszekerheid voor de motoren waarvoor nagenoeg geen wisselstukken meer beschikbaar zijn.

Dans chaque contrat de vente et dans chaque *end-user certificate*, il est mentionné qu'en sa qualité de nouveau propriétaire, l'acheteur doit obtenir, avant toute exportation, l'accord des autorités belges.

Le contrat d'achat par le biais duquel la Défense s'est procurée des appareils A119 Agusta mentionnait en plus l'obligation de demander une autorisation de transfert à un tiers (*third body transfer*) au ministre italien des Affaires étrangères si le matériel venait à quitter le territoire belge (réexportation, revente ou transfert de propriété). Une fois les contrats et les *end-user certificates* signés par l'acheteur, la vente peut avoir lieu. En cas de demande ultérieure de revente ou d'exportation de ce matériel, la Défense n'est plus concernée.

La Défense a entrepris toutes les actions nécessaires pour informer l'acheteur des demandes qu'il doit introduire pour une exportation ou une revente. En tout cas, la Défense n'a jamais été informée par les services compétents de l'existence d'un fait punissable en cette affaire.

378 900 euros a été déposée pour le CA-01. Les prix de vente semblaient conformes aux prix pratiqués sur le marché. Dans un premier temps, l'industrie aéronautique et un opérateur avaient manifesté leur intérêt pour des pièces de rechange, mais ils n'ont finalement déposé aucune offre.

À la date de la vente, le CA-01 avait effectué 36 458 heures de vol et le CA-02, 37 059.

De sérieux travaux de maintenance auraient été nécessaires pour garder les avions opérationnels comme l'exécution de C-checks à court terme et de D-checks d'ici 3 à 4 ans. L'indispensable inspection des trains d'atterrissage et la remise en état des moteurs étaient estimés entre 11 et 12 millions d'euros, sans avoir aucune garantie sur la fiabilité des moteurs dont les pièces de rechange n'existent quasiment plus.

Elke verkoopovereenkomst stipuleert dat de koper voorafgaand aan de uitvoer de toestemming van de Belgische autoriteiten moet verkrijgen. In de aankoopovereenkomst betreffende de Agusta A119-helikopters stond bovendien dat er een vergunning moest worden gevraagd aan de Italiaanse minister van Buitenlandse Zaken als het materiaal het Belgische grondgebied zou verlaten. Als dat materiaal nadien zou worden doorverkocht of uitgevoerd, belangt dat Defensie niet langer aan.

Defensie heeft de koper geïnformeerd over de aanvragen die moesten worden ingediend voor de uitvoer of de wederverkoop, en werd op geen enkel moment door de bevoegde diensten ingelicht over een mogelijk strafbaar feit in die zaak.

07.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik zal uw antwoord nog nalezen in het verslag, ik heb niet onmiddellijk alles kunnen verstaan.

Ten eerste, de prijzen van de verkochte CA-01 en CA-02 lijken mij bijzonder laag, temeer als men het aantal vliegreizen bekijkt en men een vergelijking maakt met een aantal andere toestellen van hetzelfde niveau, die toch aan aanmerkelijk hogere prijzen werden verkocht of te koop staan. Bovendien is de huidige eigenaar blijkbaar van plan om die toestellen opnieuw vliegwaardig te maken.

Ernstige vragen rijzen bij dit dossier. U speelt met belastinggeld. Het zijn inkomsten voor de overheid. Als de opportuniteit er is, moeten die inkomsten natuurlijk zo hoog mogelijk zijn. Ik zet dit ook af tegen de kostprijs van het huurcontract van de Airbus van de Portugese maatschappij, die geleasd wordt door Defensie. Die jaarlijkse huurprijs is toch aanzienlijk. Ik heb dus zeer veel vragen bij de prijzen die u hebt gegeven.

Ten tweede, ik wil niemand's rekening maken, maar ik merk dat heel veel vragen van collega's over hetzelfde thema werden ingediend nadat ik deze vraag had ingediend, met andere woorden: nadat u het antwoord gaf in de plenaire vergadering. Blijkbaar heeft een aantal collega's uit de meerderheid wel degelijk de inschatting gemaakt dat er bijkomende vragen dienen te worden gesteld na het antwoord gegeven in de plenaire vergadering. Die vragen werden allemaal teruggetrokken of de collega's zijn niet aanwezig. Dat is bijzonder jammer, omdat het dossier toch heel veel vragen oproept, of men nu van de oppositie dan wel van de meerderheid is.

07.08 Minister Pieter De Crem: Ten eerste, die collega's hebben wellicht ingezien, want ze werden niet door mij gecontacteerd, dat alle antwoorden gegeven waren.

Ten tweede, wij gaan eventjes terug in de tijd. De toestellen A310 waren het verschrikkelijkste dat men bij Defensie ooit heeft gehad. Wij werden met de regelmaat van de klok wakker met *the flashing news* dat de toestellen in panne stonden, dat ze het personeel of materieel dat ze moesten vervoeren niet tijdig op hun bestemming konden brengen. Dat was in de periode tussen 1998 en 2008, die zaak heeft exact tien jaar geduurd. Gewezen eerste ministers, ministers, voorzitters van assemblees zaten geregeld ergens op de *globe* vast omdat het toestel niet performant was. Een van de eerste opdrachten die ik heb gekregen toen ik minister werd, was om daar alstublieft iets aan te doen, want dat het moest stoppen.

Ten tweede, als ik mij niet vergis waren de toestellen verkocht aan Singapore Airlines in 1997. Dit is niet academisch maar ik heb het dossier wel bekeken. Ze zijn geleverd in 1998. Bij het overvliegen van het eerste toestel heeft een van de toestellen al een tussenstop moeten maken wegens een technisch mankement. Ik laat even in het midden waar dat precies was. Het grootste probleem van die toestellen was dat zij een heel speciaal motortype hadden dat niet van Rolls Royce was maar wel van Pratt & Whitney. Daarvan zijn er momenteel quasi geen meer op de markt en ze voldoen in elk geval niet qua performantie. Ik meen dus nog steeds dat wij in elk geval een heel goede beslissing hebben genomen

07.07 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Les prix du CA-01 et du CA-02 me paraissent très bas. Je me pose de sérieuses questions sur ce dossier, au vu notamment du loyer élevé payé pour le leasing d'un airbus portugais. Il est question, en l'espèce, de recettes destinées aux pouvoirs publics. Par conséquent, celles-ci doivent, autant que faire se peut, être aussi élevées que possible.

Force est de constater qu'après la question que j'ai posée au ministre en séance plénière, d'autres questions ont été introduites par la majorité, mais aujourd'hui, ces questions ont été retirées ou leurs auteurs sont absents, ce qui est très regrettable.

07.08 Pieter De Crem, ministre: Les auteurs de ces questions se seront probablement rendu compte que toutes les réponses ont été fournies, car je ne les ai pas contactés.

Les A310 comptent probablement parmi les pires avions que la Défense ait jamais eus. Pendant dix ans, soit de 1998 à 2008, nous n'avons connu que des problèmes avec ces appareils. Des membres du gouvernement se sont sans cesse retrouvés bloqués quelque part sur le globe en raison des défaillances de ces avions. La première chose qu'il m'a été demandé de faire lors de mon entrée en fonction, c'était de remédier à ce problème. Le principal souci de l'A310, c'est son moteur. Non seulement, ce type de moteur ne donne pas satisfaction, mais de surcroît, on n'en trouve quasiment plus sur le marché. Je pense donc que nous avons pris la bonne décision.

07.09 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, u schetst een kleine historiek van de vele debatten die wij gehad hebben. Die historiek is mij natuurlijk wel bekend omdat ik een van de parlementsleden was die er sinds 2007 en 2008 geregeld vragen over hebben gesteld. De technische problemen van de toestellen vormen echter geen reden om ze onder een redelijke prijs te verkopen.

Wat u zegt klopt niet. De antwoorden die u vandaag hebt gegeven, onder andere over de prijs en het aantal vliegtuigen, hebt u niet gegeven in de plenaire vergadering van 8 mei. U hebt hier dus wel degelijk aanvullende informatie gegeven die ook nodig was om het volledige dossier te kunnen inschatten.

07.10 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wat mijn vragen betreft, vond ik het antwoord alleszins redelijk teleurstellend. Ik meen niet dat u echt concreet hebt geantwoord op een van mijn vragen. Ik had geen vragen over de technische kant van de zaak want die hebt u inderdaad al grotendeels toegelicht op 8 mei in de plenaire vergadering. U hebt dat nu nog eens herhaald.

Ik had echter een aantal bijkomende vragen gesteld over de procedure. U hebt daar eigenlijk niet op geantwoord. Ik wil u dus nogmaals vragen of u op mijn drie laatste vragen kunt antwoorden. Het gaat dan vooral om de uitbreiding van de procedure. Collega De Vriendt heeft u op 8 mei schriftelijk gevraagd om de commissie Legeraankopen samen te roepen. Hebt u daarvoor al iets ondernomen? Acht u het nodig, zoals ik in mijn laatste vraag al vroeg, om de procedure of de controle op de procedure eventueel bij te sturen? Zo ja, op welk vlak vindt u dat dan nodig? Waarom vindt u dat eventueel niet nodig? Waar is het voor Defensie juridisch mogelijk om in te grijpen indien er aanwijzingen zouden zijn? Ik heb dus op een aantal vragen geen antwoord gekregen.

Het lijkt mij dat het vooral een probleem is van afstemming of communicatie tussen verschillende departementen, zoals Justitie en Defensie, enerzijds, en Buitenlandse Zaken, anderzijds.

Ik hoop alsnog op een antwoord.

07.11 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, ik heb ook een deel van mijn antwoord in het Frans gegeven.

Het *user certificate* speelt ter zake een belangrijke rol. Ik heb het niet uitgevonden, maar ik moet het wel toepassen.

07.12 Annick Ponthier (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, zal u op het vlak van de bijkomende controle actie ondernemen of zal u de vraag van de heer De Vriendt gewoon naast u neerleggen?

07.13 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, de commissie Legeraankopen moet ook haar werk doen.

07.09 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Les problèmes techniques des avions ne justifient pas qu'ils soient bradés. En outre, le ministre n'a pas communiqué l'ensemble des informations lors de la séance plénière alors que nous avons obtenu aujourd'hui des informations supplémentaires, telles que le prix et les heures de vol.

07.10 Annick Ponthier (VB): Le ministre n'a pas fourni de réponse concrète à mes questions concernant la procédure. La commission Achats militaires sera-t-elle convoquée? Apparemment, il s'agit principalement d'un problème de coordination ou de communication entre les différents départements.

07.11 Pieter De Crem, ministre: Le *end-user certificate*, un instrument que je n'ai pas introduit moi-même mais que je suis tenu d'utiliser, joue un rôle important en la matière.

07.13 Pieter De Crem, ministre: La commission Achats militaires devra également effectuer sa part de travail.

07.14 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, in mijn hoedanigheid van voorzitter van de commissie Legeraankopen wil ik nog even een en ander toelichten.

Ik wil aan mevrouw Ponthier meegeven dat wij van het kabinet een datumvoorstel hebben gekregen om met de commissie Legeraankopen samen te komen. Het voorstel was echter om op maandag 27 mei 2013 om 10 u 00 samen te komen. Wij kunnen het voorstel niet weerhouden, omdat ikzelf maar ook heel wat van mijn medecommissieleden aanwezig moeten zijn in de partijbureaus.

Ikzelf zou mij in het beste geval nog voor de commissie Legeraankopen kunnen vrijmaken. Ik kan zulks echter onmogelijk van mijn medecommissieleden verwachten.

Daarom hebben wij aan het kabinet de vraag gesteld een nieuwe datum voor te stellen, die iets meer rekening houdt met de geplogenheden en wordt losgekoppeld van de maandagvoormiddag, die voor de meeste leden en partijen voor partijbureaus is voorbehouden.

07.15 Minister Pieter De Crem: Mijnheer de voorzitter, ik zal een ander voorstel doen.

07.14 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): En ma qualité de président de la commission Achats militaires, je puis vous indiquer que le cabinet nous avait proposé de se réunir le lundi 27 mai 2013 à 10 heures. La plupart des membres de la commission devant à ce moment-là assister à la réunion de leur bureau de parti, il a été demandé au cabinet de proposer une autre date.

07.15 Pieter De Crem, ministre: Je formulerai une nouvelle demande.

De **voorzitter:** Mevrouw Ponthier, wil u nog repliceren? (*Nee*)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De heer Ducarme heeft niets laten weten. Zijn vraag nr. 17802 vervalt dus.

La question n° 17802 de M. Ducarme est supprimée.

08 Question de M. Georges Dallemagne au vice-premier ministre et ministre de la Défense sur "les cyberattaques" (n° 17925)

08 Vraag van de heer Georges Dallemagne aan de vice-eersteminister en minister van Landsverdediging over "cyberaanvallen" (nr. 17925)

08.01 Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, dans un rapport qui a été remis le 6 mai au Congrès américain, le Pentagone accuse l'armée chinoise de mener des attaques sur les systèmes informatiques de la Défense américaine. C'est la première fois que cette instance lance des accusations précises à l'égard du gouvernement chinois et de l'Armée populaire de libération.

Le rapport indique notamment que "de très nombreux systèmes informatiques dans le monde, y compris ceux du gouvernement américain, ont été l'objet d'intrusions, dont certaines sont clairement attribuables directement au gouvernement chinois et à son armée". Le Pentagone estime que la Chine a acquis des capacités de premier plan en matière de cybertechnologie offensive. Elles permettraient notamment d'aveugler les satellites américains et certaines unités aériennes américaines établies en Asie du Sud et de l'Est et de modifier l'équilibre stratégique en mer de Chine.

Les États-Unis investissent également massivement dans le domaine

08.01 Georges Dallemagne (cdH): Het Pentagon beschuldigt het Chinese leger ervan cyberaanvallen uit te voeren op de computersystemen van de Amerikaanse defensie. In een rapport van het Pentagon staat te lezen dat talloze computersystemen over de hele wereld het doelwit zijn van hacks, waarvan een aantal rechtstreeks aan de Chinese regering en het Chinese leger toe te schrijven zijn. China zou in staat zijn om Amerikaanse satellieten buiten werking te stellen en bepaalde onderdelen van de Amerikaanse luchtmachtcapaciteit in Zuid- en Oost-Azië uit te schakelen.

de la cybergérence et des cyberattaques. Au demeurant, leur *Cyber Command* se développe rapidement.

Monsieur le ministre, que pensez-vous de ces informations?

Des systèmes de défense belge ont-ils aussi fait l'objet d'attaques ou d'intrusions de la part de la Chine ou d'autres gouvernements?

Quels sont les moyens – notamment sur le plan des ressources humaines et financières – investis dans le domaine de la cybergérence par la Défense belge?

L'accord de gouvernement stipule: "Le terrorisme et la cybercriminalité constituent aujourd'hui de nouvelles menaces non militaires pour notre sécurité. La Belgique s'engagera avec vigueur dans les coopérations internationales visant à combattre celles-ci". Pouvez-vous nous détailler votre stratégie? Quelles sont les coordinations européenne et nord-atlantique à cet égard?

08.02 Pieter De Crem, ministre: Monsieur le président, cher collègue, pour commencer, je dois me référer aux multiples questions écrites et orales relatives au thème de la menace cybertechnologique et auxquelles j'ai déjà répondu.

La Défense est clairement consciente de ces menaces et les suit très attentivement. Les systèmes informatiques dont elle dispose sont régulièrement pris pour cible par des cyberattaques. Leur origine est variée. Il est donc difficile de la déterminer avec certitude.

Comme je l'ai déjà dit, au cours des dernières années, des efforts considérables ont été fournis au sein du département afin d'améliorer sa propre "cybercapacité", notamment par le biais de recrutements ciblés. Je répète également que les détails concernant les moyens dont dispose la Défense en ce domaine sont classifiés et ne peuvent être divulgués en vertu de la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations de sécurité. Ils ne peuvent donc être transmis, que ce soit oralement ou par écrit.

Au sein de l'OTAN, il existe un plan d'action cybergérence auquel la Défense belge participe activement. Elle a d'ailleurs signé un *Memorandum of understanding* avec l'OTAN afin de pouvoir échanger les informations nécessaires dans ce domaine.

L'Union européenne a adopté une politique de cybersécurité qui permet de coordonner les efforts en la matière.

Au niveau national, c'est le premier ministre - assisté de son conseiller en sécurité - qui assure la coordination de la stratégie nationale relative à la cybersécurité. Cette stratégie a été adoptée par le Conseil des ministres du 21 décembre 2012. Pour de plus amples détails concernant cette stratégie, je vous renvoie vers le premier ministre.

08.03 Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le ministre, je vous remercie pour les informations que vous nous avez données.

Je suis revenu avec cette question parce qu'elle est de plus en plus d'actualité. Comme vous l'avez dit, on ne compte plus le nombre d'attaques contre des sites stratégiques, y compris des sites

Wat denkt u van dat nieuws? Werden ook de systemen van de Belgische Defensie aangevallen? Hoeveel investeert België in cyberdefensie? Welke strategie past u toe op het stuk van internationale samenwerking in de strijd tegen dat soort bedreigingen?

08.02 Minister Pieter De Crem: Defensie is zich bewust van de dreiging van cyberaanvallen, en besteedt daar bijzondere aandacht aan. Hackers richten regelmatig het vizier op de informatiesystemen van Defensie. Het is moeilijk om met zekerheid te achterhalen wie er achter de hacks zit. De jongste jaren hebben we onze eigen capaciteit op het stuk van cyberdefensie versterkt. Op grond van de wet van 11 december 1998 kan ik geen informatie verstrekken over onze cyberdefensiemiddelen.

De NAVO heeft een actieplan inzake cyberdefensie, waaraan België meewerkt. Ons land heeft een *memorandum of understanding* ondertekend met het oog op de uitwisseling van gegevens in dit domein.

De Europese Unie heeft geopteerd voor een beleid inzake cyberveiligheid dat het mogelijk maakt de inspanningen ter zake te coördineren. Voor bijkomende informatie verwijst ik u naar de eerste minister, die belast is met de coördinatie van de nationale strategie voor cyberveiligheid.

08.03 Georges Dallemagne (cdH): Op termijn zouden de inspanningen van België ertoe moeten leiden dat ons land over dezelfde instrumenten beschikt als andere Europese landen, wat

d'information de la Défense. Je salue les efforts considérables du gouvernement en la matière. Mais nous avons probablement encore besoin d'aller plus loin en mettant notamment en place une véritable autorité en matière de cybersécurité, "cyberintelligence". En effet, en matière de "cyberautorité", les efforts de la Belgique doivent pouvoir se concrétiser dans des mécanismes, des dispositifs qui existent dans d'autres pays européens, mais dont nous ne disposons pas encore.

thans nog niet het geval is.

08.04 Pieter De Crem, ministre: Exactement.

08.05 Georges Dallemagne (cdH): Nous avons intérêt à la mettre en place, à y consacrer des moyens plus importants, mais aussi à faire évoluer notre législation. En effet, si je suis bien informé, nous ne pourrions véritablement neutraliser les sites qui nous attaqueraient que si nous étions en guerre avec les pays concernés, ce qui n'est pas le cas de la plupart des pays d'où proviennent les cyberattaques. Sur le plan législatif, nous devons donc probablement évoluer dans ce domaine.

08.05 Georges Dallemagne (cdH): We moeten tevens onze wetgeving aanpassen, want we kunnen de sites vanwaaruit we worden aangevallen enkel neutraliseren, indien we ermee in staat van oorlog zouden zijn, wat voor de meeste landen vanwaaruit de cyberaanvallen worden opgezet, niet geldt.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Vraag nr. 17958 van de heer Lacroix wordt uitgesteld.

Le **président**: La question n° 17958 de M. Lacroix est reportée.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.34 uur.

La réunion publique de commission est levée à 11.34 heures.